

Vaša pošta:
za celo leto naprej . . . K 30.—
za en mesec . . . K 2.50
za Nemčijo celoletno . . . 34.—
za ostalo tujino . . . 40.—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . K 2.30
v prvi polovici meseca . . . 2.—
Sobotna izdaja:
za celo leto . . . K 7.—
za Nemčijo celoletno . . . 9.—
za ostalo tujino . . . 12.—

SLOVENEK

Inserati:
Enostopna petstvesta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat . . . po 30 v
za dva in večkrat . . . 25.—
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Poslano:
Enostopna petstvesta po 60 v
Izbeja vsak dan izvršiti nedelje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vsaki red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 186.

O razdoru S. L. S.

Po naročilu presvetlega knezoškofa ljubljanskega objavimo iz »Škofijskega lista«, ki te dni izide, njegovo poročilo »o našem stališču v sedanjem razdoru«. Poročilo slove:

Mogočna je bila S. L. S. Po našem večletnem trudu se je razvijala in krepila. Načelniku smo popolnoma zaupali, on pa je moral priznati, da smo duhovniki v S. L. S. ogradje, ki jo nosi.

Večkrat smo opazovali, da je bilo med obema političnima voditeljema močno nasprotovanje, ki se je pa vselej pravočasno poglobilo. Toda odkar je načelnik stranke prenehal biti načelnik državnoborskega kluba in je iznenada, ne da bi bila stranka kaj vedela, postal deželni glavar, se je nasprotovanje zopet pokazalo; bolj je napredovalo in že smo slutili, da bi utegnili stranki zelo škodovati, morda jo celo pokopati.

Razdor se je razširil, ker se je v izobražencih S. L. S. vedno bolj utrjevalo prepričanje, da politika dr. Šusteršiča ni dovolj narodna in ne demokratična. Izredno je tudi vse ogorčila vest, da je načelnik stranke dal vložiti na vlado prošnjo za novo podporno akademično društvo, dasi je že obstoječe skozi toliko let izvrstno delovalo.

Nasprotovali so načelniku stranke tudi delavci, organizirani v delav. organizaciji; nasprotovanje je raslo in kaj čudno so gledali postopanje načelnika S. L. S., ki je preko organizacije skliceval shode duhovnikov, da mu izrazijo neomejeno zaupanje. Ker je zaupanje drugod izgubljal, ni bil neopravičen moj strah, da se nevolja zoper duhovnike razširi v nevoljo zoper katoliško Cerkev in zoper vero sploh.

Tekom dveh let sem veliko trpel. O načelniku stranke, ki sem mu popolnoma zaupal, sem menil, da edino on vzdržuje našo veljavo na zgoraj in našo moč na znotraj. Sedaj sem pa gledal, kako izgublja zaupanje in veljavnost ne le pri naših izobražencih, ampak pri vseh obmejnih Slovencih in pri Hrvatih. Zasledoval sem razloge in premišljeval posledice za versko prepričanje v naši škofiji, ako ostanem do načelnika v takem razmerju, kakor do sedaj. Javnosti sploh in svojim duhovskim sobratom nisem mogel odkrivati svojih dušnih bolečin. Ko je pa sila priklopila do vrhunca in je načelnik sam zahteval, naj pojasnim svoje stališče, sem mu dne 25. oktobra 1916 poslal pismo s sledečim besedilom:

Preblagorodni gospod deželni glavar in načelnik S. L. S.!

Ko ste bili v petek 20. oktobra pri meni, ste mi pojasnjevali sedanje prežalostne

razmere v slovenski ljudski stranki. Rekli ste, da tako, kakor je sedaj, ne more dalje iti, in izrazili ste mi nujno željo, naj Vam do konca tekočega tedna pojasnim svoje stališče glede na strankine razmere.

Moje misli so Vam vsaj večinoma že tako znane, vendar pa želji Vaši rad ustrežem ter Vam jih še bolj natanko obrazložim tako, kakor mi v očigled naših sedanjih bridkosti v srcu dozorevajo.

1. Sedaj so cepi stranka na tri dele in sicer od tedna do tedna bolj na široko in globoko. Temelj, mislim, da je še vsem isti: katoliška načela in katoliško življenje, kakor zahteva sveta katoliška Cerkev in se je vse programatično določilo na naših katoliških shodih po starem našem geslu: vse za vero, dom, cesarja. Vzrok razcepitve je po mojem mnenju le način postopanja v taktiki in politiki.

Zato je v teh okoliščinah moje stališče jasno: varovati in pospeševati moram katoliško vero in katoliško življenje; nikar pa naj ne posegam, vsaj avtoritativno ne, v taktiko naših »odilnih« krogov. V tem oziru naj bom nad njimi, ki si sedaj nasprotujejo tako, da je celokupna stranka v nevarnosti. Jaz bi razcep le povečal in bi one kroge, proti katerim bi se odločil, odbil od sebe in dosledno vedno bolj in bolj tudi od cerkve, kar bi bilo udeleženo za vso našo prihodnost.

2. To je prenevarno posebno zato, ker se proti tem in onim izrekajo očitki glede političnih in drugih napak, katerih očitkov jaz ne morem preiskavati. Glede Vas, kot načelnika S. L. S., omenjam tri točke, ki se povsod obsojajo:

a) Gospod načelnik, pravijo, se prizadeva škofa in duhovnike nase in na svoje delo tako navezati, da bi ti s svojo veljavnostjo, s svojim ugledom nekako pokrivali vsak njegov korak in z zahtevanim brezpogojnim zaupanjem nepreklicno odobrili vse, kar on stori. Tako bi odpor zoper njega, ki raste v inteligentnih in delavskih krogih, ki sega čez meje nad vse obmejne Slovence, bil odpor zoper vso duhovščino s škofom na čelu, kar bi bilo v svojih posledicah brez dvoma na kvar Cerkvi in veri;

b) gospod načelnik je v nasprotju s statutom S. L. S. zadnja leta popolnoma izločil delovanje izvršilnega odbora; zlasti je brez njega začel dalekosežno in izredno pomenljivo akcijo za koncentracijo strank;

c) gospod načelnik snuje novo »akademično starešinstvo«; s tem korakom bo pospešil in končno utrdil razdvoj med našimi inteligenti, katere tako nujno potrebujemo pri delu za naše ljudstvo.

3. Ne zamerite, da Vam še nekaj prav odkrito povem. Davno že, ko je p. t. Karlon izginil iz javnega življenja, sem se predz-

nil reči Vam: kot voditelj naše politike morate pač postopati odločno in energično, toda varujte se pogreške Karlonove, namreč absolutizma, ki se sicer nekoliko časa prenaša z nevoljo, toda vzbuja reakcijo, ki gotovo v svojem času bukne na dan, pa je voditelj izgubljen. Tekom let, tudi že v sedanjem razdoru sem Vam večkrat ustmeno in pismeno zatrjeval: mi duhovniki Vam zaupamo, toda čujejo se pritožbe zoper Vaš absolutizem, kar bi utegnilo škodovati. Vi se na to niste ozirali in prišel je trenutek, katerega sem že davno s strahom pričakoval. Ne le, da niste nič odnehali, ampak vedno bolj ste zatrjevali, da imate edino Vi vse odločevati in da zahtevate brezpogojno zaupanje. Bolj ali manj nujnih želja po skupnem razgovoru, kakor zahtevajo pravila S. L. S., niste hoteli uslišati. In sedaj? Reakcija je tu!

4. Kar se tiče »Slovenca«, se mi je reklo: gosp. dr. Šusteršič ima kot načelnik S. L. S. skupaj z vodstvom pravico, da določuje listu politično smer. Iz tega pa ne sledi, da bi moral uredništvo kar slepo sprejeti vsak članek ali vsako notico, ki je po mnenju uredništva pogrešna. Prav tako ne sledi, da bi se moral vsak le količkar političen članek pošiljati njemu v cenzuro. Saj se mora vendar dopustiti nekaj prostosti, da se mnenja in nazori pretresavajo, dokler od načelstva ni storjen definitivni sklep.

Jaz tem nazorom ne morem ugovarjati. Tudi je s cerkvenega stališča moja naloga le ta, da čuvam nad verskimi in нравnimi načeli lista. Zato kot škof ne morem siliti, naj se kak članek ali notica v list sprejme ali ne.

Velesenjeni in velespoštovani gospod deželni glavar in načelnik S. L. S.! Sedaj sem Vam glavne točke vesno razložil, prosim, nujno prosim, da jih preudarite in potem ukrenete vse, kar je potrebno, da se razburjenost v stranki pomiri, da se razpadajoči deli zopet združijo in bomo vi Slovenci, mi in obmejni, stali edini in složni pri vseh prevažnih odločitvah, kakor jih zahteva naš čas sedaj in jih bo zahteval posebno prevažni čas po srečno končani vojski.

S posebnim spoštovanjem Vam vdani
† Anton Bonaventura, škof.

Ne bom pripovedoval dogodkov, zavoljo katerih se je razdor razširjeval in poglobljeval. Da bi med duhovniki ohranil zaupnost in ljubezen, sem za dan 17. julija poklical v Ljubljano vse gg. dekane in še nekaj gospodov iz Ljubljane in posameznih dekani. Sestanek ni imel popolnega uspeha. Vendar pa so sploh dober vtis napravile resolucije, ki sem jih v luči svojega stališča sestavil, obrazložil in objavil. Da bi očitno nasprotovanje med duhovniki

obeh struj preprečil, sem zaupajoč na njihovo razboritost, v Škofijskem listu str. 85 zapisal:

»Kot poklicani varih cerkvene discipline priporočam vsem gospodom prav nujno, da se prizadevajo govoriti in nastopiti v zmislu naših resolucij. Vsak javen nastop proti njim kar prepovedujem. Ako je kdo osebno drugače prepričan, naj svoje misli svobodno obrzdi, toda za nje ne sme agitirati ne pri ljudstvu, ne pri duhovniških sestankih. Upam, da iz ljubezni do miru, do edinosti, do medsebojnega prijateljskega občevanja boste vsi, prav vsi gospodje imeli toliko moralne moči in toliko premagovanja samega sebe, da ves svoj nastop vrzete v tem zmislu.«

Pri shodu se mi je poverila naloga, naj poizkusim, da med strujama dosežem sporazum. Popolnoma prav je, da so gospodje na sestanku obsojali razdor in zahtevali edinstvo, slog, sporazum. Jaz sem se dela kaj poprijel. Toda ravno tiste dni je gosp. načelnik odpotoval iz Ljubljane za več tednov; zato je poravnava zastala. Nasprotna struja mi je svoje pogoje naznanila. Ko se je načelnik vrnil, je za sredo septembra sklical shod vodstva S. L. S. Nasprotna struja se je radi še nedovršene poravnave držala vsakega prerokanja; njeno stališče je naznanil prelat Kalan. Načelnik stranke pa se je dal izbrati zopet za načelnika in je dosekel, da so navzoči zahtevali, naj ga poslanci izvolijo za delegata.

Ves ta nastop je bil smerten udarec za poravnavo, ker je dr. Šusteršič iskal le zaupnice pri svoji struji, namesto da bi se prej pogodil z opozicijo in potem zahteval zaupanje od celotne stranke. Kljub temu sem koj po sestanku prijavil pismeno pogoje opozicije v stranki. Toda g. načelnik zopet ni bil več dni navzoč v Ljubljani. Ko se je povrnil, mi je rekel, naj gospodje določne točke bolj natančno razložijo. S tem se je zadeva zopet zategnila. Konec oktobra sem g. načelniku poslal odgovor. Zopet ga ni bilo doma, potem pa sem jaz odšel k škofskemu posvetovanju na Dunaj. Med tem časom se je marsikaj dogodilo, kar je poravnavo onemogočilo. Najbolj važen je bil dogodek, da naši poslanci niso načelnika S. L. S. volili v delegacije.

Bil mi je po ožaji jase. V soboto dne 17. novembra sem šel osebno k g. načelniku in sem mu rekel, da po mojem mnenju je vse nadaljnje prizadevanje za poravnavo breznažno in brezpredmetno. Ob tej priliki mi je povedal, da je izstopil iz jugoslovenskega kluba in da je za četrtek dne 22. novembra sklical sestanek izvršilnega odbora stranke. Ves prepaden nisem dosti govoril in sem žalosten odšel domov. Zvečer prinese »Slovenec« razne dopise gosp. Šusteršiča.

LISTEK.

Koncert Češkega kvarteta.

Z veseljem smo pohiteli minulo soboto zvečer v veliko Unionsko dvorano na koncert slavnega, letos 25 letnico svojega umetniškega delovanja obhajajočega Češkega kvarteta. In imeli smo res krasen, najčistejši glasben užitek. Saj spada godalni kvartet že sam kot tak med najodličnejše predstavitelje komorne glasbe; igranje takih štirih prvovrstnih svetovnih mojstrov kot so člani Češkega kvarteta, pa je nekaj uprav božanstvenega.

Najstrožja harmonična in ritmična ubranost celote, roko v roki z markantno izrazitostjo posameznika ter najgloblje umevanje in občutenje predavanjih skladb — rekel bi — bistveni faktorji, ki iz njih rezultira izredna dovršenost in čudovita lepota igre tega kvarteta.

Ob taki, v vsakem oziru izklesani in poduhovljeni igri je umevno, da so izvajana glasbena dela prišla vseskozi do veljave in učinkovala.

Zelo je ugajal Dvořakov kvartet v F-duru, čigar izvirna, krepka, v slovanskem narodnem duhu zasnovana glasba doni in zveni od prvega do zadnjega stavka, od prvega do zadnjega akorda.

Med veselojasnimi, hkrati slovesnovznenim prvim in med porednoživim, iz Scherzo in Allegro spojenim zadnjim stavkom se je kaj dobro podal in je blagodejno vplival mirni, plemeniti otožnosti in resnobe prepojeni Lento. Neizrečeno lep je bil parkrat pp v tem stavku; ono rahlo, komaj slišno pojemanje in umiranje tona koncem tega stavka pa čez vse divno.

Novakov kvartet v D-duru nosi znake novejšje, moderne tvorbe. To predvsem kot zasnova v samo 2 stavkih: fuga — misterionizem Largo — in fantazija s svojimi raznimi pododstavki, ki končava zopet s prvo široko, skrivnostno razpletano fugirano temo. Novakova glasba je plemenita, semtertje drzna, vendar ne pretirana, zanimiva in veličastna.

Schubertov kvartet v D-molu je značilen po svojih deloma klasično umerjenih, vobče preprostih, vendar dokaj na dolgo in prosteje izpeljanih temah oz. stavkih. Posebnost tega kvarteta so variacije v drugem stavku o pesmi »Smrt in deklica«. Ljubki Scherzo preide — kot pri Dvořakovemu kvartetu — v bravurni Presto, kar napravi skladbo še bolj zaokroženo in efektivno.

Cel koncert je trajal približno dve uri; začel se je sicer četrte ure prepozno, a se potem razvil kar natočneje. Izvajalci so določeni spored izvršili — kakor že rečeno in kakor smo tudi pričakovali — s pre-

ciznostjo in lahkoto. Naša zahvala in priznanje vsem. Ker sta pa zlasti I. violinst in čelist imela precej samostojnih, bolj podčrtanih mest in jih podala s pravi umetniškim zanosom, zato prejmita še posebno toplo priznanje.

Zivel Češki kvartet! Še na mnoga, uspehov polna leta! Še na mnoga svidenja!

Stanko Premrl.

Nikdar ni mogoče vedeti...

(Prevel V. S.)

(Dalje.)

»Oj,« je vzdihnil Mihajlo Filipič.

Videl je, kako se je tujec ukvarjal z dragocenim zavitkom.

In daleko mu ni prišlo več na misel, da bi klical na pomoč...

Tujec je bil gotov s svojim delom.

Natančno je bil pregledal listine, jih zopet povezal, sedel Mihajlu Filipiču nasproti in jih položil poleg sebe.

Vzel je iz etuija smodko, jo prirezal in prižgal.

Udobno jo je potegnil in pričel pogovor. Rekel je:

»Sedaj se morava pač malo pomeniti, Mihajlo Filipič. Kaj ne da?«

Pozorno je pogledal državnega pravnikarja, bolj hladno, kakor porogljivo, kakor človek, ki je zadovoljen s svojim delom in ki rad odpušča nepotrebne žalitve.

Mihajlo Filipič je nekaj rečal.

»Kakor se zdi, niste zadovoljni, Mihajlo Filipič,« je nadaljeval tujec, »in ne briga me, da bi to zapopadel. Vi me celo žalite. Nočem vas prositi odpuščanja, da sem vas tako hudo prestrašil. Vendar ni bilo mogoče drugače. Vi ste delali preveč hitro in vrlo. Zato smo morali delati tudi mi, kar le mogoče hitro in vrlo... Tukaj, Mihajlo Filipič, tujec je pokazal na zavitek, »ali vidite naš uspeh?«

Mihajlo Filipič je zopet nekaj zarenčal.

Tujec je prav po domače prekrizal noge.

»Ni se vam več treba bati za svoje cenjeno življenje. Ko bom zapustil vaš oddelek, boste lahko videli, da vozi vlak prav počasi, na gotovem mestu. (Tujec je izlekel uro.) Potem izstopim s svojimi pomagali. Vlak vas popelje dalje. Pripelje vas do cilja. Le,« tu se je tujec ljubeznivo smehljaj, »le, brez vaših listin!«

»Zasledovali,« je jecljal Mihajlo Filipič, »zasledovali... vas... bomo...«

Tujec je zmajal z glavo.

Njegova ljubeznjivost je bila ljubeznjivost posvetniaka, ki obžaluje, da mora ugovarjati.

Preletel me je strah. Kaj bo sedaj? Kako bodo nastopili naši gospodje duhovniki? Kaj bo z našim ljudstvom? Kaj s S. L. S.? Ves žalosten napišem g. načelniku dne 18. nov. list s sledečim besedilom:

V sinočnem »Slovencu« sem bral Vašo izjavo. Alea iacta est, napovedan je javen boj.

Ponovim, kar sem trdil včeraj: opozicija v S. L. S. ni zoper krščanska načela, ni zoper program naših katoliških shodov, ampak edino le zoper Vašo osebo in zoper Vaš nastop.

Obžalujem, da mi bote na napovedanem shodu izvršilnega odbora S. L. S. z nova cepili in razdvajali gg. duhovnike. Že shod meseca septembra je bil v tem oziru posoben; in sedaj zopet. Moje navdilo je: duhovniki bodimo nad strujami S. L. S., kadarkoli nastopimo javno. Zoper to navdilo jih Vi napeljujete na strastno obrambo Vaše struje.

Nek državni poslanec, ne Slovenec, mi je te dni rekel na Dunaju: Ko bi jaz zaupanje svojih tovarišev izgubil, kakor ga je Vaš deželni glavar, bi se tovarišem zahvalil za dosedanje zaupanje in bi se umaknil, ter bi le kot deželni glavar izpolnjeval svoje velike dolžnosti.

In v mesecu juliju mi je na Dunaju rekel nek izvenkranjski državni poslanec: »gosp. Šusteršič je zaupanje popolnoma izgubil tako, da je nezaupnost že nekako bolesta; ko bi on to vpošteval in se za par let bolj v ozadje postavil, bi ga potem skoraj gotovo zopet prosili, ker bi čutili, da ga zopet potrebujemo.«

Obžalujem Vaše preziranje naših akademično izobraženih mož, kar mora vse poriniti v tabor, ki je Vam nasproten. Dokler je kdo popolnoma z Vami, je dober, je razumen, je izvrsten; kakor hitro pa se od Vas obrne, ali celo proti Vam nastopi, je za nič, nespamenten etc.

Veliko trpim; zaupam pa v dobrega Boga, da bo iz te borbe za vse nas kaj za časnost in večnost koristnega izšlo. — Pozdrav in blagoslov!

Gospod načelnik mojih migljejev ni hotel upoštevati. Vršil se je shod dne 22. novembra. Prežalostni sklepi so vsem znani. Razbije naj se torej naša S. L. S., za katero smo toliko let delali in trpeli, razbije naj se sloga in edinstvo med duhovniki, sloga in edinstvo med ljudstvom, sloga in edinstvo med ljudstvom in duhovniki! In zakaj...?

Ali je nova kmečka stranka potrebna? Res, prav in potrebno je, da se posebno sedaj varujejo in tudi branijo koristi našega trpečega kmetovalca. Toda ali jih ne brani Slovenska Ljudska Stranka? Čitajte njihove interpelacije; čujte o njihovih nastopih na merodajnih mestih! In ako bo sedaj in po vojski potrebno še bolj odločno nastopiti za kmečke pravice in koristi, bodo to radi in uspešno storili poslanci one Slovenske Ljudske Stranke, ki je povsod poznana in uvaževana, bodo to radi storili naši poslanci v zbornici.

Zato ni potrebna nova kmečka stranka, ki našo lepo organizacijo razriva in kmečko ljudstvo stavi v nasprotje vsem drugim stanovom. Bodimo skupaj in delajmo z združenimi močmi vsi stanovi, vsaj smo eden na drugega navezani.

Zakaj torej razdor? Zakaj podpihovanje strasti? Zakaj novo sovraštvo? In to sedaj na veselje in radost naših narodnih nasprotnikov! Razdor, zaničevanje in sovraštvo ni delo božje, ampak delo sata-novo.

Vam, gg. duhovniki, pa tudi vsemu našemu ljudstvu sem bil dolžan, da sem potek razpora pojasnil. Kaj pa iz vsega tega sledi?

»Ne, ne boste nas, Mihajlo Filipič, prav gotovo ne. Menda mislite, da smo prav navadni lopovi? Ste li res zmožni samo za trenutek biti mnenja, da bi se bilo takim posrečilo izvršiti tako romantičen napad?«

Mihajlo Filipič je pljunil jeze.

»Lopovi! je stokal. »Lopovi!«

»Vi ste neolikan Mihajlo Filipič... toda odpustčam Vam z ozirom na slabo vzgojo, ki ste jo brez dvoma imeli, in ker ste brez moči.«

V tujevem glasu je prevladalo roganje. Sočutno je pogledal državnega pravdnika.

»Zares, grem še dalje; dovoljujem si, da vam dam povrhu še dober svet... Seveda, če vam je dober svet ljub?«

Tujec je prekinil.

Dvignil je glavo in veselo pomežikal z očmi.

»Torej?«

Mihajlo Filipič se je jezno obrnil v stran.

»Vrag vas vzemi z vašim svetom vredi!«

»Vi ste pritrdili. Dobro, poslušajte, Mihajlo Filipič... Svetujem vam, da ste od slej manj goreči v svoji službi, že vsaj v gotovih rečeh, ki ne preneso, da bi se kdo preveč skrbno za nje zavzel. Da, prijateljko vam svetujem, da za naprej ne vtikate svojega — oprostite — častitljivega nosu preveč radovedno in pridno v gotove než-

1. Všem naročam, da našo S. L. S. vzdržimo, naj ne propade, poskrbimo za novo načelnitvo; vsi jej zvesti ostanimo!

2. Obžalujemo vsak odpad k nepotrebnim novi Kmečki stranki; mi nove stranke ne bomo podpirali; ako odpade duhovnik, nas bo srce bolelo, toda ljubeznivega, prijateljskega občevarja z njim ne bomo prekinili, ostane naš brat in drug.

3. Na shode zoper S. L. S. ne bomo hodili; našega ljudstva k shodom ne bomo vodili; ako pa kje kdo zapusti S. L. S. in odpade k novi kmečki, ga ne bomo od sebe odbijali, dokler ostane zvest krščanski veri in krščanski morali, marveč mu bomo dobri duhovni očetje.

4. Ko pridejo nove volitve, se bomo o postopanju še domenili. Glede volitev v občinska odbore valja sinodalno odločiti: »Ako se župljani razcepijo na dve ali več strank, ki pa ne zadevajo vere, marveč so nastale iz drugih razlogov, naj duhovniki nobene teh strank ne podpirajo, ampak vzvišeni nad stranke naj se prizadevajo za mir, ter naj za vse enako skrbijo in proti vsem enako pravično postopajo.« (Synod. I., pg. 166. n. d.)

Ker so se glede moje osebe in glede mojega nastopa za jugoslovansko deklaracijo začele v Ljubljani raznašati popolnoma neresnične trditve, zato naj poročam še sledeče:

Ko sem bil meseca novembra na Dunaju, me je nekdo v ministruvu poprašal, zakaj sem za deklaracijo nastopil in poznano izjavo podpisal? Odgovoril sem do-tičnemu gospodu:

»To sem storil: prvič kot odločen ugovor zoper naklepe onih izvenavstrijskih slovanskih krogov, ki hočejo Jugoslovane odcepiti od Avstrije; zato naj ves svet ve, da mi Slovenci te naklepe od sebe odbijamo, ker hočemo ostati v avstrijski monarhiji in pod žezlom naših vladarjev iz habsburške hiše;

drugič kot odločen ugovor zoper velike krivice, ki so jih nam Slovencem že storile in jih ravno sedaj še napovedujejo brezobzirne vsenemske stranke;

tretjič kot odločen ugovor proti nasilstvom, s katerimi gnetejo Madžari njim pridružene slovanske narode;

četrtič prepričan, da zadovoljni Jugoslovani bodo najbolj sovražno, varna in zvesta obramba zoper sovražnike avstrijske monarhije in habsburške dinastije.

† Anton Bonaventura, škof.

V Ljubljani, dne 24. novembra 1917.

Glasovi časopisja o dr. Kreku.

»Zlata Doba« piše: Dr. Janez Evangelist Krek, ki smo ga pokopali 13. okt. z veliko slovesnostjo, a mnogo prezgodaj, ima poleg nebrojnih drugih zaslug tudi mnogo zaslug za naše protialkoholno delo. Kakor se skoro nobeno važnejše delo zadnjih 25 let ni začelo brez dr. Kreka, tako tudi to ne. Dr. Krek je mnogo sodeloval pri naši stvari in tudi sam bil abstinent. Protialkoholna organizacija ga s ponosom šteje za svojega.

Ze pri snovanju naše organizacije je bil za svetovalec. Na ustanovnem zboru »Družbe treznosti« je imel govor. Sam pa ni takoj pristopil kot član.

Par let pozneje se je tudi sam odločil za abstinentno ter je ustanovil društvo »Abstinent« za delavske sloje v Ljubljani in bil njega predsednik. To društvo se je pozneje z »Družbo treznosti« zljilo skupaj v »Sveto vojsko«, kateri je bil Krek dalj časa podpredsednik.

ne zadeval. Verujte mi, ta svet je dober. In če se po njem ravnamo, vam bo v vaši karijeri več koristil, kakor če delate škan-dale, ki so za enkrat neljubi... Ste me raz-umeli?

Tujec je govoril zadnja beseda ostro in preteče.

Dvignil se je, vrgel smodko v kot in se stegnil.

Smehljaj se je.

»Mihajlo Filipič, se morava še kaj po-meniti?« je vprašal.

Državni pravnik je molčal.

»Nič? ... Potem pa vzamem svoj za-vitek in odidem; moj čas je potekel.«

»Lopovi!« se je še enkrat zaprotivil Mihajlo Filipič.

Tujec se je zelo vladno priklonil.

In pa še lepa hvala, Mihajlo Filipič, da ste mi pripravljali tako malo težko... Kakor Bog zapoveduje! Ostanite zdravi!

... ..

Izgnil je.

Mihajlo Filipič je čakal.

Bilo je vendar čudno, da ni skočil po-konci, tekel za tujcem, odprl vrat in alar-miral vlaka.

Zakaj tega ni storil?

Ni mogel. Nekaj ga je sililo, da sedi, čaka, poslušuje.

Je bil li strah?

V nekdanjih prostorih krščansko-so-cijalne zveze (zdaj brezalkoholna gostilna) smo imeli mnogo shodov in posvetov, na katerih je bil tudi dr. Krek navzoč in govoril. Privedel je z drugimi vred takome-novani L. slovenski protialkoholni kongres.

Pripomogel je tudi, da je »Sveti vojski« deželni odbor naklonil skoz par let po 1000 K — ki nam jih je pa zadnja leta zo-pet odtegnil, odkar Krek ni imel več be-sede pri deželnem gospodarstvu.

Zložil je tudi več protialkoholnih pes-mic, ki so natisnjene v knjižici »Sveta vojska«, in ono »Jaz pa nekaj vem« v proti-alkoholnem katekizmu.

Podpiral pa ni našega gibanja samo doma, marveč je bil tudi podpredsednik avstrijskega katoliškega protialkoholnega društva »Križna zveza« in podpredsednik zveze vseh avstrijskih protialkoholnih društev. Udeležil se je avstrijskih protialko-holnih shodov na Dunaju, v Gradcu in v Solnogradu ter na zadnjih dveh imel tudi govor. Pri ministrstvih ni morda kak nemški poslanec, ampak naš Krek je posredo-val v protialkoholnih zadevah.

Posebno prijatelja sta bila s predse-dnikom »Križne zveze« baronom Vladimi-rom Pražák, zavednim Čehom, ki nam je izrazil svoje odkrito in globoko sožalje ob nenadni zgubi. Ravnotako »Križna zveza« v Gradcu.

Škoda, da nismo imeli tudi kakega protinikotinskega društva in Kreka zapi-sali vanj! Kajti s fajfo sta si pa bila preveč prijatelja. Kdo ve, če ni poleg telesnega napora in dušnih brdkosti tudi to pospe-šilo njegove smrti...

Dr. Krek torej, veliki soci-jolog in reformator našega jav-nega življenja, je uvidel, da je resnična reforma in zboljša-nje življenja nemogoče brez treznosti. Zato je poleg ogromnega drugega dela dokaj časa in truda vložil tudi v protialkoholno delo ter ga podpiral doma in na Dunaju. Bog mu plačaj to delo! Bojevniki zoper alkohol mu ohranimo trajno-hvaležen spomin.

Vsi tisti pa, ki Kreka slavite in hočete izvrševati njegovo oporoko, ne pozabite, da je tudi to en kos njegove zapuščine: delo za stremenje ljudstval

Državljanska vojska v Rusiji.

Boljševiki gospodarijo Rusiji.

Haag, 24. nov. V celi Rusiji je raz-glas vlade o premirju povzročil velikansko pozornost. Mirovni shodi zborujejo povsod: povsod kličejo: Proč z vojsko! Živio mir! Socialno-revolucijski listi opozarjajo, da se je vsled mirovne ponudbe stališče boljševikov zelo utrdilo. »Ruskaja Pravda« je pisala: »Mirovna ponudba ruske vlade odgovarja splošni želji ruskega naroda, ki zahteva, naj se sklene mir in naj se ne na-daljuje vojska, ki je Rusiji povzročila toli-ko gorja.«

Ljening o ponujenem premirju.

Kodanj, 24. nov. Ljening je izjavil: Ru-ska armada na boljšču je v pravem pome-nu besede stradala. Morala so se zato mi-rovna pogajanja uvesti. Na celem pozoriš-ču so jih z velikanskim veseljem pozdra-vili. Vse bo storili, da odpravi ovira kom-promisa z osrednjimi velesilami. V nazorih se popolnoma strinja s Czerninom. Upa, da se bo v najkrajšem času sklenilo pre-mirje.

Rotterdam, 24. nov. »Daily News« poročajo iz Petrograda: Trockij je v govo-ru zunanjim članom sovjeta izjavil, da je sporazum rusko premirje zelo neprijazno

Manj strah, kakor gotova odrevene-lost, ki se mu je polastila celega telesa, da se kar ni mogel potegniti.

Niti zasilne zavore ni mogel potegniti. Naravno; kako naj bi tudi to mogel, ko je bil vendar z na hrbtu zvezanimi ro-kami popolnoma brez vsake moči?

Tako je čakal dalje, zadrževal sapo in pazil, če se zunaj kaj gane.

Toda bilo je tiho, mrtvaško tiho — bila je tiha, mirna noč...

Vendar... resnično, jasno je čutil... vendar... vlak je pričel voziti bolj poča-si...

Za Boga, kako počasi je vozil; tako zelo, da bi vsakdo pač prav lahko skočil z njega!

In sedaj... resnično!... sedaj... je obstal skoro popolnoma... za trenutek... kratko minuto... popolnoma...

Mihajlo Filipič je poslušal in srce mu je močno utripalo.

V teh malo trenutkih se je zgodilo. Tatovi so skočili z vlaka. Noč jih je spre-jela v svoje naročje, tuja noč in ni jih več vrnila!

In istin ni bilo več... ni bilo več... Nikdar jih ne bo več videl... nikdar več... zastoj je bil njegov uspeh... za-stoj... in proč je bila njegova prihod-nost... za vedno... proč... zanj, ki je bil že tako prileten, tako izrabljen...

Mihajlo Filipič je pričel jokati.

sprejel, a kljub temu se vojska ne bo več dolgo nadaljevala. V rumeni knjigi objavi vse tajne pogodbe, v kolikor so jih našli.

Masařyk proti ponudbi boljševiške vlade.

Stockholm, 25. nov. Profesor Masa-řyk protestira v brzojavki, ki jo je odpo-slal listu »Ruskija Vedomosti«, proti mi-rovni ponudbi ruske vlade. Prof. Masařyk napada novo rusko vladó, da se v svojem programu ne ozira na zahteve Čehov, Po-ljakov in Jugoslovancov. Svoj brzojav kon-čuje z besedami: »Trajni mir tako dolgo ni mogoč, dokler ne bo uničen nemški in av-stro-ogrski imperializem. Cilj vojske mora ostati razdelitev Avstro-Ogrske in razde-litev na narodne države.«

Proti generalu Duhoninu.

Stockholm, 24. nov. »Dageblad« je po-ročal iz Petrograda: Vlada je zapovedala prijeti poveljnika ruske armade generala Duhonina, da ga bo sodilo vojno sodišče.

Uradna navodila generalu Duhoninu.

Petrograjska brzojavna agentura je objavila 22. L. m. zvečer navodila generalu Duhoninu, vrhovnemu poveljniku ruskih armad: Svet ljudskih komisarjev smatra za svojo dolžnost, da predlaga vsem deželam, ki se vojskujejo in njih vladam, naj na vseh pozoriščih razglase premirje in uvedejo mirovna pogajanja temeljem demokratič-nih načel. Enakoglasno izjave je komisar zunanjih zadev poslal vsem zastopnikom zveznih dežela v Petrogradu. Vam, držav-ljan, vrhovnemu poveljniku armad, naroča svet ljudskih komisarjev, da takoj, ko sprejmete priložene izjave, občujete s pred-stavitelji sovražnih armad in jim predla-gajte, naj precej operacije prenehajo, da se omogoči mirovni posvet. Ko Vas ljud-ski komisarji pooblašajo za preliminar-na pogajanja, Vam naroča, da 1. svet narav-nost in neprestano obveščate o vseh fa-zah pogajanj z zastopniki sovražnih ar-mad; 2. pogodbo o premirju sklenite šele, ko bo potrdil svet ljudskih komisarjev.

Načrti monarhistov.

Berlin, 24. nov. »Dien« je pisal: Gene-ral Kaledin je izjavil, naj se vse ozemlje, ki so ga zasedle njegove čete, strnejo v eno državno telo, ki postane monarhija z name-nom, da se obnovi Rusija v njenih starih mejah.

Načrti Kerenskoga.

Iz Haparande, 23. nov. Kerenskij je ba-je zbral novo armado, s katero koraka proti Petrogradu. Vse tajne pogodbe se na-hajajo na angleškem poslanstvu. Nikolaj Nikolajevičevih pristašev je vedno več. »Pravda« je poročala, da so zastopniki štir-ih kozakških polkov izjavili, da so se tudi kozaki že naveličali vojskovati.

Odstop poveljnika v Petrogradu.

Bern, 23. nov. (K. u.) »Temps« poro-ča: General Murjev, poveljnik petrograj-skih čet, je odstopil. Sestavil bo najbrže zbor, s katerim bo šel nad Kaledina.

Cecil o ruskem premirju.

Amsterdam, 24. nov. Reuter: Lord Cecil je izjavil: Ne verujem, da izraža se-darji nastop boljševikov nazor ruskega naroda. Če ga, bi se seveda zrušila pogoda-ba s 5. septembra 1914. Ne odpadel bi le zaveznik sredi vojske, marveč kršila bi se pogodba, ki ne dovoljuje, da sme posameznik skleniti mir. Če bi ruski narod to odo-bril, se postavi izven evropske skupnosti; a ne verujem, da bo ruski narod oklic ti-stih potrdil ali odobril, ki pravijo, da pred-stavljajo vlado in hujkajo vojake, da pre-ko strelskih jarkov otvorijo pogajanja s sovražnikom.

Toda kmalu je prenehal, ko je opazil, da vozi vlak počasi vedno hitreje.

Vedno hitreje... hitreje... da je na-ravnost divjal... v temno, tujo noč... prihajajočemu jutru naproti... daleč proč od mesta, ki mu je oropal... listine... ki se je od njih vedno bolj oddaljeval... za vse veke...

Mihajlo Filipiča je pograbila jeza.

Skočil je pokonci, glasno zakričal in udaril z nogo ob vrata.

Ah, ni se mu bilo treba več bati... roparji so se odstranili... smel je vpiti... priklicati služabnika... smel se je odve-zati... smel je biti svoboden... sam svoj gospod... državni pravdnik, ki je imel ob-last, da ukrene postavno vse za zasledo-vanje... za sramotnimi tolovaji... ki so ga bili uporabili... njega, državnega prav-dnika... bojazljivega norca, ki se je bil os-mešil za vse čase, ki je dopolnil...

Se enkrat se je Mihajlo Filipič zaletel ob vrata.

In čudno... sedaj... so mu bile roke proste... naenkrat... vezi so pa le z njih... lahko jih je uporabljal... lahko je sam odprl vrata...

Tukaj...

Mihajlo Filipič je bil odprl vrata in strmel na temen hodnik.

Kje je bil njegov sluga?

(Dalje.)

Vstaja in borbe v Sibiriji.

Bern, 23. nov. (K. u.) »Temps« brzojavljajo iz Tokija o vstajah in o političnih borbah v sibirskih mestih.

Kritičen položaj na ruskem bojišču.

Amsterdam, »Times« so poročale 21. t. m. iz Petrograda: Položaj na zahodni in na severozahodni bojni črti je kritičen. Čete so utrjene; primanjkuje jim živil in zimske obleke. Položaj armad v južni Rusiji je boljši.

Angleži zaplenili vse ruske ladje.

Kodanj, 24. nov. Angleži so zaplenili vse ruske ladje na severnih vodah. Tudi na Sredozemskem morju so Angleži zastražili rusko pomožno križarko Askold.

Ugovor sporazuma proti kršitvi londonske pogodbe.

Curih, 24. nov. »Corriere della sera« javlja iz Pariza: Zavezniki so v Petrogradu ugovarjali vsem ukrepom, s katerimi bi Rusija kršila glede na poseben mir londonsko pogodbo.

Vojska z Italijo.**AVSTRILJSKO URADNO POROČILO.**

Dunaj, 24. novembra. Uradno:

Med Piave in Brento je izvajal včeraj sovražnik z močnimi silami protinapade. Vsi navalni so se zrušili s težkimi izgubami za Italijane.

Dunaj, 25. nov. Uradno: Pred našimi črtami so se razbili napadi Italijanov na obeh straneh Brente in na Monte Pertica, ki so ga bili z naskokom vzeli 22. t. m. strelci graškega strelskega polka št. 3.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 24. nov. Veliki glavni stan:

Zahodno od Brente in med Brento in Piave so se zrušili napadi Italijanov.

Berlin, 25. nov. Veliki glavni stan: Pred našimi črtami so se zrušili napadi Italijanov na obeh straneh doline Brente in proti gori Monte Pertica.

Italijansko uradno poročilo.

24. novembra. Na gorski bojni črti Asiške visoke planote in pri Piave smo odbili močnejše sovražne napade, ki so jih izvajali po obsežni topovski obstrelbi. Na ravani smo vrgli v reko sovražne oddelke, ki so poizkušali v čolnih prehod čez Piave. Naši letalci so sestrelili tri sovražna letala.

Cesar na južnem Tirolskem.

Bolcan, 23. nov. Cesar Karel se je pripeljal včeraj zjutraj na južno Tirolsko. V dvornem vlaku so bili pri cesarju na večerji maršal Conrad, načelnik Conradovega generalnega štaba gen. major Mueller in poveljnik cesarskih lovcev fml. pl. Verdrosz. Danes se je cesar peljal v Sugansko dolino, kjer si je ogledal čete. Cesar si je ogledal kraje, kjer so se nedavno bili. Veliko cvetočih krajev ni več: Strogno, Valla, Castelnovo in večjega dela Borgo ni več: razvaline. Na Cima di Campo se je vladar več časa mudil: nato se je peljal v Sugansko dolino nazaj.

Borba pri izlivu Piave.

Vojni poročevalec »Berl. Tageblatt« je javil: Italijansko topništvo obstreljuje po načrtu mesto Salgaredo, C. in kr. letalci so vrgli ponoči na 21. t. m. 18 bomb na mesto Portogruaro.

Poraz Italijanov posledica izdaje.

Lugano, 24. nov. »Popolo e liberta« je poročal: Potrjuje se splošen nazor, da so bili Italijani pri Soči vsled izdaje nekaterih čet poraženi. Prva je zakrivila izdajo brigada, ki je pometala orožje proč in ki nosi slavno ime večnega mesta Rim; a tudi brigada Lazio se je le malo branila. Pod strašnim vtisom tistega dne je izdal Cadorna dnevno povelje, v katerem je cenžura širši javnosti črtala »Bog in domovina vas prekolnita!« Zdaj, pravi navedeni list, se je pa položaj izpremenil. Mogoče, da, celo verjetno je, da se bo črta pri Piave izpraznila in da se bo obramba prenesla za Adizo. Benetke so že skoraj izpraznjene, a Nemci se svoje zmage ne bodo dolgo radovali. V Italiji stoji že skoraj pol milijona moč zaveznikov; kmalo bo bila ura povratka Nemcev čez meje Italije.

Bern, 24. nov. Iz Rima: Parlamentarni odsek je naročil, naj Canepa zahteva od vlade preiskavo o vojaškem porazu pri Soči.

Pomoč sporazuma Italiji.

Lugano, 23. nov. »Echo de Paris« je glede na italijanske izjave, da so se Italijani sami branili pri Piave in v gorah, pisal: general Foch je kot vojak in strateg veliko pripomogel. Švicarski »Genevoise« je pisal: Italija naj ne sanja več o ponovni benečanske nadvlade na vzhodnem Sredozemskem morju; misli naj marveč, kako da reši sebe. Rešila se bo pa le, če se popolnoma podvrže Petainu in Lloyd Georgeju.

General Fayolle v Turinu.

Bern, 23. nov. (K. u.) »Petit Journal« je javil iz Rima: General Fayolle se je peljal s svojim generalnim štabom skozi Turin. Odpotoval je na italijanski mejdan.

Italijanski glavni stan v Peschieri.

»Berlin. Tageblatt« je poročal, da se premesti general Diaz in glavni stan iz Padova v Peschiero. Sedma italijanska armada, ki je bila namenjena, da odrine v Palestino, je spojila ostanke druge in tretje italijanske armade. Na benečanski mejdan so baje poslali sedem francoskih in eno angleško divizijo; italijansko-angleško brodogoj je pa še pravočasno iz Benetk izginilo.

Bissolati o položju Italije.

Lugano, 24. nov. Bissolati je izjavil, da Italija ne bo nikdar sklenila posebnega mira. Italijanski narod ni bil poražen, marveč je le žrtev mirovne propagande.

Italijanska oboroževalna industrija zelo oslabiljena.

Curih, 24. nov. Hitro zdaj izpraznjujejo Brescia. Nove, velike tvornice premeščajo v srednjo Italijo. Vojni dogodki na Benečanskem vplivajo tudi na vojno industrijo v Milanu. »Corriere della sera« pričakuje, da bo dobavila Amerika 3000 topov, ki so jih Italijani izgubili in pravi, da izdelujejo zdaj v Ameriki 16.000 topov, od katerih jih dobi Italija 5000.

Boji na zahodu.**NEMŠKO URADNO POROČILO.**

Berlin, 24. nov. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Rupreta Bavorskega.

Na Flanderskem so močnejše streljali s topovi: menjali so se najbesejni valji ognja z mirnimi rušilnimi streli na železniške proge iz Boesinghe v Staaden in Yperna v Roulers.

Anglež je iskal jugozahodno od Cambrai ponovno odločbe.

Ostro streljanje na bojni črti od Queanta do Banteuxa je uvedlo bitko.

Močan napad na Inchy se je zrušil pred vasio. V besnih borbah smo žilavo branili Neuvresa, ki so ga večkrat napadli. Posebno silno je napadal sovražnik Bourlon, Fontaine in La Folie. Gosti val oklopnih avtomobilov je v gostih, strnenih vrstah sledil pehoti; Na hrabrosti naših čet in na uničevalni sili našega topništva se je njegova sila zrušila. Sovražnika, ki je s težkimi žrtvami le počasi napredoval proti Bourlonu, je zadel protisunek v napadu preizkušenih čet, ki so ga zopet vrgle iz vasi in iz gozda Bourlon. Sovražnik je oslabil svoje sile z večkratnim navalom na Fontaine in na gozd La Folie, ne da bi bil kaj dosegel. Ravno tista četa, ki se je prejšnji dan odlikovala z vzetjem vasi, se je včeraj ravnotako vztrajno in hrabro branila. Samo pred Fontaine leži 30 sestreljenih oklopnih avtomobilov, kar predstavlja moč sil, ki so nastopale.

V posameznih bojni odsekih so tudi ponoči močno streljali. Oganj našega topništva je zadržal ponoči napade na Rumilly in južnovzhodno od Masmeres.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

Na mnogih mestih bojne črte so Francozi živahnejše nastopali.

Naš sovražnik je izgubil od 20. t. m. v zračnem in obrambnem ognju 27 letal; ritmojster baron Richtofen je sestrelil svoje 62, poročnik baron pl. Richtofen svoje 26. in poročnik Bongarts 24. sovražno letalo.

Berlin, 24. nov. zvečer.

Na Flanderskem močan topovski boj od gozda Houthoulster do Becelaere. Južno od Scarpe so močnejše streljali. Napadi Angležev na vasi Inchy, Moeuvres in Banteux so se z velikimi izgubami za nje izjalovili.

Berlin, 25. nov. Veliki glavni stan:

Vojna skupina kraljeviča Rupreta Bavorskega.

Zelo besen je postal včeraj popoldne na Flanderskem topovski boj med gozdom Houthoulster in Zaandvoorde. Na cesti Ypern-Menin se je izjalovil angleški sunek. Besni, a krajno omejeni boji so se bili na mejdan jugozahodno od Cambrai. Gosti vali pehote so štirikrat Inchy naskočili. Njih izgube so bile zelo težke. S protisunkom so pridobile naše čete več sto metrov prostora. Po besnem obstreljevanju je napadel sovražnik zvečer vas in gozd Bourlon. Gardni fizarirji so izvedli protisunek; z golim orožjem so v ljutih borbah ponoči vrgle v njegove izpadne postojanke nazaj; pomoranski grenadirji so medtem na robu gozda izjalovili vsak sovražni naval. Ko se je zjutraj izjalovil napad na Banteux, so tam sledili popoldne le slabi delni sunki.

Francozi so skoraj na celi bojni črti živahno nastopali. Močnejši poizvedovalni oddelki so poizvedovali proti našim črtam.

Topovski in boj z minami se je posebno na vzhodnem bregu Moze pomnožil. Nekateri naskakovalne čete so se vrnile s posreženih podjetij zahodno od Beaumonta s številnimi ujetniki.

Bojna skupina vojvoda Alberta Virtemberžana.

Močnejši topovski in ogenj min vzhodno od St. Mihaela in posebno v Sandgau. Močne napade Francozov so odbili naši v gozdu Apremont in pri Ammerzweilerju.

Clemenceau zapira miroljube.

Curih, 24. nov. V Parizu so od pone-deljka dalje zaprli na povelje Clemenceau-ove vlade nad 200 miroljubov. — To poročilo dokazuje, kako da je miroljubni pokret v Franciji napredoval. Koprnenje po miru je v Franciji tako veliko, da se ran ne bo mogoče dolgo ustavljati. Miroljubni pokret ima v Franciji svoje mučenike; mučeništvo je pa še vselej pokrete podžgalo, okrepilo in jih ni nikdar oslabilo.

Razna poročila.**Stöger-Steiner na bojišču.**

Dunaj, 24. nov. (K. u.) Vojni minister pl. Stöger-Steiner je odpotoval na bojišče, kjer ostane nekaj dni.

Italijani izpraznili Korico.

Pariz, 24. nov. »Temps«: Italijani so izpraznili tudi grško mesto Korica.

Združene države proti Avstriji.

Berlin, 24. nov. »New York Times« poročajo: Wilson bo naprosil senat, naj ga pooblasti, da napove Avstriji vojno, ker da je potapljala na Sredozemskem morju ladje ne glede na njih narodnost. Pooblastilo bo Wilson pri kongresu najbrže izposloval.

Amerika mobilizirala 2 milijona mož.

Basel, 24. nov. Polkovnik House je prišel v četrtek v Pariz. Izjavil je, da je Amerika mobilizirala 2 milijona mož, ki jih urijo v orožju.

Ustanovitev judovsko-cionistične države Palestine.

Haag, 24. novembra. »Daily News« beležijo vest, da bo ob padcu Jeruzalema angleška vlada razglasila aneksijo Palestine, kjer bodo pozneje ustanovili judovsko-cionistično državo pod angleško zaščito. Gaza in Jafa postaneta angleški vojni pristanišči in prosti luki.

Podmorska vojska na Sredozemskem morju.

Wolff je poročal, da so potopili podmorniki na Sredozemskem morju 8 parnikov in 2 jadrnici: okroglo 30.000 ton.

Parlamentarne veselje.**Slovanski delegati.**

Med 60 člani avstrijske delegacije je 23 Slovanov: 10 Čehov; 9 poslancev in član gospodke zbornice dvorni svetnik Goll; sedem Poljakov: sedem poslancev in pair dr. vitez pl. Bilinski; štirje Jugoslavlani in dva Ukrajinci. V delegaciji bo tudi šest socialistnih demokratov: dva Nemca, dva Čeha, en Italijan in en Poljak.

Posl. Gostinčar glede pomanjkanja sladkorja.

Poslanec Gostinčar je vložil v današnji seji poslanske zbornice interpelacijo zaradi omanjkanja sladkorja. V interpelaciji zahteva, da se sladkor redno oddaja občinstvu.

Poslanec Hladnik glede rekvizicije lana.

Interpelacija poslanca Hladnika in tovarišev na trgovskega ministra radi rekvizicije lana:

Glasom naredbe trgovskega in domobranskega ministrstva z dne 26. aprila 1916 (drž. zak. št. 116) je prela in druga predelava lana in prediva, bodisi samega bodisi s katerikoli drugimi prejskimi snovmi, dovoljena tudi pridelovalcu le v toliko, da se za predelavo od slučaja do slučaja izdaje posebno dovoljenje.

Prošnje za dovoljenje vsakovrstne predelave ali uporabe lana ali prediva se vlagajo na vojni odsek platnarske industrije. O teh prošnjah odloča trgovsko ministrstvo.

Ta naredba je v nasprotju z zakonom o vojnih dajatvah z dne 26. decembra 1912, glasom katerega se morajo zahtevati vojne dajatve razdeliti vpoštevajoč eksistenčno možnost posameznih dajatvenih obvezancev.

Lan moramo prištevati med neobhodne potrebščine vsakega kmetkega gospodarstva.

Za vrežno živino treba vožev. Konjski povodci, vrvi za povežavo s senom naloženih voz so iz lana. V mnogih deželah nozimi predelujejo lan v domače platno. Ne samo spodnja, marveč tudi zgornja obleka iz domačega platna je še v več krajih v navadi. Posebno sedaj, ko tako primanjkuje blaga za obleke, ko se pri trgov-

cih rekvirira skoraj vse blago, bi bilo želeli, da bi se še večje množine lana predelale v domače platno, kajti drugače bi morali ostati ubogi ljudje, ko se jim strga stara obleka, brez obleke.

Tudi se ne more brez vožev opravljati ne poljskih del (n. pr. orati, voziti gnoj) ne odpravljati transportov na železniške postaje.

Po prodajalnih vožev, vrvi, konjskih povodcev itd. ni več dobiti.

Pri vseh rekvizicijah je veljalo načelo, da se mora lastnemu proizvajalcu pustiti toliko njegovih od proizvodov, kolikor zase in svojo družino neobhodno potrebuje, samo lan se popolnoma rekvirira. Da se poskrbi vsaj za najnujnejše potreščine, je potrebno, da se lastnemu pridelovalcu pusti zadostna množina lana, zato vprašaj: podpisani:

Ali hoče Vaša eksclenca § 3. naredbe z dne 26. aprila 1916 (drž. zak. št. 116) tako izpremeniti, da je treba centralni nakupovalni družba lanenih predilcev v Avstriji v Trutnovu ponuditi v nakup le za prodajo izdelani stebelni lan?

Dunaj, dne 23. novembra 1917.

Hladnik. Dr. Korošec.

Dr. Rybař za naše šolstvo.

Interpelacija poslanca dr. Rybařa in tovarišev na naučnega ministra radi pomanjkljivega pouka na tržaskih srednjih šolah:

1. Na obeh tržaskih srednjih šolah v nemškimi učnim jezikom je za učence slovenske in italijanske narodnosti predpisan pouk v njihovem materinem jeziku kot relativno obvezne učni predmet in se je ta pouk do letošnjega šolskega leta — čeprav za Slovence na skrajno pomanjkljiv način — tudi vršil. Letos pa za pouk v slovenščini ni v nobenem oziru poskrbljeno, čeprav se je splošni pouk začel že sredi septembra, tako da se ta pouk do danes se ne vrši. Dočim so se celo samo za čas vojne otvorene nemške učne zadove v Primorju — kjer nemščina niti ni deželni jezik — takoj poskrbele potrebne učne moči, če treba z oprostitvijo vojaške službe, — si pa, kakor se zdi, za namestitve učne moči za slovenščino nihče ne dela posebnih skrbi. Tako ostajajo slovenski srednješolci v deželi, ki je po svoji večini slovenska, brez pouka v svojem materinem jeziku, kar morajo Slovenci tem bridkeje čutiti, ker nimajo v celem Primorju, izvzemši provizorične goriške samoslovenske tečaje, nobene slovenske srednje šole na razpolago.

2. Pa tudi v ravnokar omenjenih goriških zaposlovalnih tečajih, ki so začasno nameščeni v Trstu, je pouk nedostaten, ker se nekatere, za ta zavod nastavljene učne moči iz doslej nepojasnjenih razlogov branijo, priti v Trst. Ni stvar podpisanih, preiskavati, v koliko je njihovo postopanje opravičeno. Vsekakor pa se mora v interesu rednega pouka zahtevati, da se pokličejo na zavod te ali pa druge moči.

Podpisani zato vprašajo:

Kaj namerava Vaša eksclenca odrediti, da se

1. za slovenski pouk na obeh državni gimnazijah v nemškimi učnim jezikom v Trstu nemudoma nastavi učna moč?

2. da se za slovenske goriške zaposlovalne tečaje (tačas v Trstu) potrebne učne moči pozovejo v Trst in pouk na zavodu nemudoma prično?

Dunaj, dne 23. nov. 1917.

Dr. Rybař z tov.

Poslanec Zenker o jugoslovanskem vprašanju.

V dunajskem tedniku »Die Wage« piše Zenker o poljskem vprašanju. Dotakne se tudi jugoslovanskega vprašanja in pravi: »Prva zahteva enostavne rešitve poljskega vprašanja je bila zahteva Jugoslovancov, da se združijo v samostojno državo. Te zahteve ne more odstraniti nobena oblast, ki spoštuje pravico, nobeden ne more braniti Jugoslovanom tega kar dovoljuje Poljakom. Kakor hitro se dotakne jugoslovanskega vprašanja, se prične podirati ves dualizem, ki je v tistem trenutku nemogoč, kakor hitro udeležstvo samostojno Poljsko. Dualizem onemogočuje vsako pametno rešitev velikega avstrijskega problema in zato bo izginil.

Poljaki in vlada.

Dunaj, 22. nov. V seji Poljskega kola se je pritoževal Vsepoljak dr. Glombinski, da nj vlada izpolnila svojih obljub glede Galicije. V znak protesta proti vladi odlaga mesto v proračunskem odseku. Poljsko kolo je odposlalo v proračunski odsek posl. Halbana.

Se imaš čas pokazati, da ti je domovina nad vse. Zato naprej — podpiši vojno posojilo!

Dnevne novice.

† Slovenska ljudska stranka. Člani opozicije v bivšem izvršilnem odboru in vodstvu S. L. S. so se sestali in izvolili začasen izvršilni odbor in za začasnega načelnika S. L. S. prelata Andreja Kalana. Definitivno vodstvo in načelstvo S. L. S. se izvoli na zaupnem shodu somišljenikov S. L. S.

† Slovenska katoliška delavska demokracija je pristopila S. L. S. pod načelstvom prelata Andreja Kalana.

† Dr. Šusteršič in njegovi volilci. Iz Borovnice se nam poročajo: Občinski odbor borovniški je v svoji seji dne 25. novembra 1917 soglasno sklenil dr. Šusteršiču poslati sledeče pismo: Blag. gosp. poslanec Ker ste izstopili iz Jugoslovanskega kluba in hoteli razbiti S. L. S., je občinski odbor v današnji seji soglasno sklenil. Vas pozvati, da odložite takoj oba Vam poverjena mandata, ob enem Vas črta iz liste tukajšnjih častnih občanov. Županstvo občine Borovnica, 25. nov. 1917. A. Cerh, župan.

† Še enkrat št. Vid in dr. Šusteršič. Iz št. Vida nam poročajo: Župan Belec je na včerajšnji nedeljski sklic sestaneč članov kmetijskega društva. Udeležilo se je sestanka 40 do 50 mož. Župan je uvodoma pohvalil Šusteršičovo delovanje in slednjič predlagal resolucijo: »Zbrani možje iz občine št. Vid izrekamo dr. Šusteršiču popolno, neomajno zaupanje« itd., ter pozval navzoče, naj glasujejo za njegov predlog. Pred glasovanjem se je oglasil k besedi župnik Zabret, ki je izjavil, da ne more glasovati za župana predlog, ker dr. Šusteršič vključuje pozivu mnogih šentvidskih in šentvinskih mož-volilcev, če ni vstopil nazaj v jugoslovanski klub, in ker je zapustil Slovensko ljudsko stranko, ki mu je dala vse, kar je in kar ima. Večina zborovalcev je župniku pritrdila. Ko je župnik začel utemeljevati svojo izjavo, je prišlo do burnih prizorov. Eden izmed zborovalcev je očital župniku, da s to izjavo ruje in dela zoper župana Belca. Župnik je takoj izjavil, da danes nima prav nič zoper župana Belca kot župana. Iz zoner njegov predlog za zaupnico dr. Šusteršiču ima resne pomisleke. Velika večina je zopet pritrdila župniku, žum je postajal večji in večji, župan je prekinil zborovanje in zbežal iz zborovalnice. Nekaj zborovalcev je odšlo za njim, ostala večina je pa soglasno (na izrečen poziv g. župnika se ni nihče oglasil proti) sklenila sledeče resolucije: 1. Ker poslanec dr. Šusteršič ni vstopil nazaj v Jugoslovanski klub, se mu izreče popolno nezaupanje. 2. Jugoslovanskemu klubu se izreče popolno zaupanje. 3. Šentvidci ne marajo nobene nove stranke, marveč ostanemo zvesti člani »Slovenske ljudske Stranke«. — Nato so se zborovalci razšli. Župan Belec, začasni predsednik nove Šusteršičeve stranke, je pa iz tega sestanka šentvidcev lahko odnesel to zvestavo, da bo tudi on izgubil zaupanje pri svojih občanah, ako bo še nadalje podpiral sedanjo Šusteršičovo politiko.

† Izredno narodno zavest in veliko hvaležnost do rajnega dr. Kreka je pokazala občina Borovnica na Notranjskem. Zbrala je namreč za Krekov spomenik velikansko vsoto 5000 K. Stvar so izvedli prav spretno. Predstavitelji vseh treh političnih strank, g. župnik Kajdiž, g. nadučitelj Žirovnik in g. strojevodja Bessler so izdali na občane skupen plamteč poziv za prispevke. Tega so poslali po vsej občini in ljudstvo se je svojim zastopnikom odzvalo sijajno. Tako je Hranilnica in posojilnica sama podpisala 2000 K, veleposestnik A. Kobi 1000 K, občinski zastop ob priliki izjave za jugoslovansko deklaracijo dne 18. novemb. t. l. 400 K, trgovec Ivan Majaron 300 K, Mlekarska zadruga 200 K. Po 100 K so prispevali: Fr. Suhadolnik, Franja Kobi, Karel Kobi, Val. Kajdiž, Helena Majaron in Vladimir Kobi. Po 50 K so dali Matija Jager, Joško Majaron in Ana Košuta. Njim sledi še lepa vrsta z manjšimi zneski. — V dopisnem pismu izražajo darovalci željo, naj se poleg primernega kamnitega postavi tudi velik kulturni spomenik s tem, da se napravijo razne ustanove za kulturno povzdigo milega naroda. Borovnici čast in hvala! Naj bo tudi drugod takol

† Avstrija — zvezna država. V času, ko se naši Nemci tako ustavljajo Avstriji kot zvezni državi in se s posebno ljutostjo zaletavajo proti jugoslovanski državi, je zanimivo zvedeti, kako nekateri trezni Nemci sami o tem mislijo. — Pri piscu teh vrst, ki je župnik v Trbojah na Gorenjskem, so bili, kakor skoraj povsod na Gorenjskem, letošnje poletje nastanjeni častniki v župnišču. Eden med njimi je bil Dunajčan, rodom Nemec, a pameten in treznomislec človek. Sva precej občevala. Nekoč je nanesel pogovor na Nemčijo, kako je močna, složna in solidna. Častnik se je o tem po vsebini tako-le izrazil: »Nemčija je močna, ker je zadovoljna. Je zvezna država, obstoječa iz 25 držav in drža-

vic. V posameznih državah je nekako družinsko razmerje med vladarjem in ljudstvom. Vlada z manjšim delokrogom dobro pozna potrebe svojih podanikov, jih po pameti upošteva in jih tudi skuša po pravičnosti zadovoljiti. Zato vlada povsod zadovoljnost in složnost.« Tako Nemec o močni in zadovoljni Nemčiji. Zakaj naši Nemci ne privoščijo Avstriji, kar hvalijo na Nemčiji? Zato, ker nočejo močne in zadovoljne Avstrije, ampak le svojo nadvlado. Ko se mi poganjamo za zvezno, močno in zadovoljno Avstrijo, se zadirajo nad nami, da smo ententari, a v resnici se potegujemo le za ideal, ki je v Nemčiji že uresničen. Ali so tudi Nemci v »raju« ententari, ker imajo zvezno državo? Kje je ta logika? Nemčija je zvezna država, dasi je z malimi izjemami po celi državi isti jezik, iste kulturne potrebe. Pri nas pa je deset narodnosti, pa jih tlačijo vse pod isti lonec in na isto kopito. Kar ne gre, pa ne gre. Zato Jugoslovanski klub junaško dalje v boju za prosto Jugoslavijo in zadovoljno, močno Avstrijo!

† Naši ljudje. Med vsemi avstrijskimi narodi smo Slovenci po številu najmanjši narod, vendar smo edino Slovenci (do današnjega dne) dali armadi moža, katerega so dičili vsi avstrijski hrabrostni znaki, ki si jih je mogoče edino le priboriti na bojnem polju. Ta mož je bil kraški Slovenec kmečkega rodu, topničarski stotnik Andrej baron Čehovin. Odlikovan je bil na italijanskih bojiščih z vsemi tremi kolajnami za hrabrost (malo, veliko srebrno in zlato kolajno) ter z viteškim križcem reda Marije Terezije. Žal, da je naš rojak v cvetu moške dobe umrl na griži v Badnu pri Dunaju. Tudi v sedanji vojni si je priboril viteški križec reda Marije Terezije čisto kraven koroški Slovenec polkovnik baron Lučovnik. Rojen je v Žihpoljah pristnim slovenskim kmečkim roditeljem, ki sta bila nezmožna nemškega jezika. Uprav Lučovnikov rod je tipičen zgled nasilnega ponemčevanja koroških Slovencev. Pod streho starega Lučovnika je vladala edinole slovenščina, in še danes govori najstarejši Lučovnikov sin, ki je prevzel kmetijo in je seveda nemško-nacionalni poslanec, s svojo ženo, — ki ne črne nemške besede, — in tudi s svojimi otroci pod domačo streho slovenski. Drugorojeni Lučovnikov sin je bil še do 8. razreda gimnazije navdušen Slovenec, pozneje pa se je prelevil v strastnega Nemca. Služboval je pri ljubljanskem domobranskem polku in živi danes kot umirovljeni polkovnik v Gradcu. Najmlajši Lučovnikov sin, baron Lučovnik, je služil večinoma v našem 17. pešpolku in je bil vsled svoje prijaznosti pri moštvi zelo priljubljen. Slovenska junaška kri in prirojena slovenska bistrost uma sta ga dovedla do najvišje vojaške slave.

† Častnim doktorjem veterinarske medicine je bil imenovan 24. t. m. nadvojvoda Maks.

† Slovenska Kmečka Stranka nam naznanja, da je odposlala Njegovemu Veličanstvu cesarju brzojavko, v kateri izraža kmečki stan svojo zvestobo in udanost cesarju in cesarski hiši. Podpisan je Anton Belec kot načelnik.

† Nova stranka za mesta in trge. Pasaar Ivan Kregar nam naznanja, da se je osnovala nova stranka za obrtnike, delavce in meščane pod imenom Slovenska Ljudska Stranka za mesta, trge in industrijalne stranke. Načelnik novi stranki je pasaar Ivan Kregar. Stranka hoče delovati vzporedno s Slovensko Kmečko Stranko. Opozarjamo, da je začasno vodstvo S. L. S. že ustanovljeno pod načelstvom prelata Andreja Kalana in da nima nobeden pravice lastiti si imena S. L. S. ki snuje samo stanovsko organizacijo. To nasprotuje načelu S. L. S., ki je skupna organizacija slovenskega ljudstva brez ozira na posamezne stanove.

† Iz seje deželne odbora kranjskega v Ljubljani dne 24. novembra 1917. Navzoči deželni glavar dr. Šusteršič kot predsednik, deželni odborniki: dr. Lampe, dr. Pegan, dr. Triller, dr. Zajec. Deželni glavar je poročal o finančnem položaju dežele in proračunu za leto 1918. Kljub velikanskim bremenom po vsled draginje vedno rastočih draginskih dokladah in podpora deželnih uslužbencev in učitelstva ima deželno upanje, da se bo tudi leta 1918 izhajalo z dosedanjimi dokladi, zlasti glede na dosedanje blaginje prebitke, nastale po štedljivem in previdnem gospodarstvu. Zato predlaga: Deželne doklade se pobirajo za leto 1918. v sedanji izmeri in izprosi za ta sklep Najvišje pritrjevanje. Predlog se brez debate soglasno sprejme. — Zastopnikom dežele za obrtno nadaljevalne šole se imenujejo: za Kranj Jernej Kušlan, trgovec v Kranju; za Škofjo Loko dosedanji zastopnik župan Jos. Hafner; za Tržič župnik Josip Potokar; za Postojno Franc Vilhar, posestnik in ključavničar v Postojni; za Kamnik nadučitelj v p. Jernej Cencič; za Mengeš župan Orel.

† 30 letnico škofovanja je obhajal sarajevski nadškof dr. Stadler dne 21. t. m.

† Hrvati v delegacijah. Končno so bili izvoljeni v ogrsko-hrvatsko delegacijo

hrvatski poslanci: dr. Iv. Lorkovič, baron Nikolič-Podriški, grof Teodor Pejačević in dr. Dušan Popović, za namestnika pa Guido pl. Hreljanović.

— Visoko tehnično šolo ustanove v Zagrebu. Načrti so že gotovi in bodo v kratkem predloženi hrvatskemu saboru in pretres.

— Nov mladinski list za rabavo in pok srednješolske mladine prične izdajati društvo hrv. srednješolskih profesorjev. List bo prinašal originalne spise iz hrvatske, srbske in slovenske književnosti in najboljšje prevode iz svetovne književnosti.

— Novice iz Križ pri Trzinu. Dne 17. novembra t. l. je občinski odbor občine Križe izvolil preč. gosp. Mihaela Perčiča za nad dve leti delujočega pri vseh odborih kot načelnik za njihov trud in požrtvovalnost za častnega člana občine Križe. — Ravno istega dne v isti seji se je občinski odbor izrekel, da podpiše pa VII. vojno posojilo 10.000 K. — Govori se, da ne dobi občina letos prešičev za revnejše sloje. Ta govorica ni verjetna. Obljubljenih nam je primeroma toliko kot lansko leto.

— Zveza jugoslovanskih železničarjev izredni občni zbor se vrši v nedeljo, dne 9. grudnia ob 2. uri popoldne v Narodnem domu v Mariboru. Na predvečer, 8. grudnia ob 8. uri zvečer ravnotam posvetovanje delegatov. Kdor rabi prenočišče, naj to do 6. grudnia javi na naslov Franc Jarh, pristav, Maribor, Artur Mallystrasse 45. — Odbor.

— Zveza jugoslovanskih železničarjev podružnica Maribor sklicuje izredni občni zbor na nedeljo, 9. grudnia ob 4. uri popoldne v Maribor, Narodni dom. Dnevni red: 1. Poročilo odbora. 2. Volitev odbora. 3. slučajnosti. Odbor.

— Štajerski je vojni žitni urad nakazal 80 železnih voz moke.

— Zaplemba zasebne obleke in perila. Listi poročajo, da ni izključena zaplemba obleke in perila pri zasebnikih.

— Vojaška služba oproščencev. Uradno: Uradnim predstojnikom političnih okrajnih oblasti se je naročilo, da smejo v posameznih, posebno ozira potrebnih slučajih, če bi vsled vojaške službe s »končnim rokom« oproščencev javne ali gospodarske koristi posebno trpele, naravnost ali brzojavno ministrstvu deželne brambe predlagati čakalno dovoljenje. Glede na okolnost, ker je za oproščence s »končnim rokom november 1917« le še kratka doba na razpolago, so uradni predstojniki političnih okrajnih oblasti še pooblašeni, da smejo s končnim rokom do konca novembra oproščencem in sicer le v posebnih izjemnih slučajih dovoliti odgodilni rok za nastop vojaške službe čez zgoraj navedeno čakalno dovoljenje ministrstva deželne brambe. V vseh takih, kakor rečeno, le v posebno izjemnih in upoštevanja vrednih slučajih, naj se brezpogojno takoj vložijo prošnje za podaljšanje oprostitbe, če se že ne razpravlja o njih.

— Kilogram sladkorja bo stal nad 2 K. Ogrski ministrski predsednik dr. Wekerle je naznanil, da bodo povišali najvišjo ceno sladkorja na 200 K za 100 kg.

— 1600 novih mažarskih šol ustanove Mažari v obmejnih županijah, katere imajo nalogo mažarizirati. Največ teh šol bo na Erdeljskem. Za te šole, na katerih bo poučevalo 3000 učiteljev, je v proračunu 4 milijone 200.000 K. Razen teh šol ustanove tudi 800 otroških vrtcev. Ta načrt se mora izvesti tekom 5 let. Za tekoče proračunsko leto imajo v načrtu ustanovitev 400 ljudskih šol in 200 otroških vrtcev.

— Ustavljene vojne pošte. Promet zasebnih vojnopoštinih zavitev na vojnopoštne urade št. 250, 366 in 510 je ustavljen.

— Promet blagovnih vzorcev na vojnopoštne urade št. 250, 366, 393, 510, 522, 526 in 641 je ustavljen.

— Razglas. Dne 2. januarja 1918, ob 10. uri popoldne, se bo vršilo v deželnem dvorcu (Kongresni trg) XXX. žrebanje obveznic 40dstotnega deželne posojila vojvodine Kranjske.

— Kurz kron in mark na Skandinavskem in na Nizozemskem se dvignil. Na glavni seji Avstro-ogrške banke 24. t. m. je poročal tajnik pl. Schmid: »Sijajne zmage v Italiji so v nevarnih deželah dvignile nado, da se bo sklenil mir. Na borzah treh severnih kraljevin in na nizozemskih borzah se je kurz marke in krone viharno dvignil: krone za 25 odstotkov, marke za 30 odstotkov. Pred dnevi so zaprli nekega spekulanta z bankovci in z zlatom; cena zlata, ki je znašala za 1 kg 21.000 K, je padla takoj na 18.000, nato pa na 15.000 kron.

— Pomorska konferenca v Hamburgu se je pričela 16. novembra t. l. Vdeležuje se je 400 nemških, 60 avstrijskih in 50 ogrskih delegatov. Prvi dan so razpravljali o plovniških kanalih, ki naj bi bili zvezani z Donavo.

— Ogrska paroplovba. Atlantska paroplovna družba je zvišala svojemu osebju vojno vzdrževalnino za 30 odstotkov. Tekom vojne je kupila en avstrijski parnik, ki ga je krstila na ime »Honved«, in

več drugih ladij. Pripravlja se na to, da začne voziti s parniki po Donavi.

Ljubljanske novice.

lj Knjige Družbe sv. Mohorja za župnijo sv. Jakoba so prišle. Naročniki naj blagovolijo priti ponje h g. župniku. Vsak naj obenem prinese tudi naročnino za prihodnje leto 3 krone.

lj Zaprt poštni urad. Radi velikega pomanjkanja osebja, ki je nastalo vsled vojnih dogodkov zadnjega časa, se bo razredni poštni urad Ljubljana 3 (Cesarja Jožefa trg) s 30. novembrom t. l. začasno zaprl.

lj Prvi sneg. Danes ponoči je zapadel kakih pet prstov debel sneg in potugal precej telefonskega omrežja ter zelo spridil pota. Ta sneg je za nižje sloje napravil skrb in strah, kakor še nikoli. In kako tudi ne? Nimajo ne drv, ne premoga, ne obuvala, ne obleke, ne živeža, denarja bi bilo pa treba na centel Kaj bo?

lj Posredovalec Zadruga krojačev itd. naznanja gg. članom in članom, da so se oglasile vajenke in pomočnice. Ako kdo rabi, naj se oglasi v Zadrugi pisarni, Gosposka ulica št. 51.

lj Prodaja premoga na karte. Stranke se opozarjajo, da se prične v kratkem odajati premoga na rumene karte, na katere se dobi premog za kuhinjo. Ker bodo te karte veljale tudi za legitimacijo, se naroča, da vsaka stranka napiše na rumeno izkaznico s črnilom svoje ime in priimek, da se zabrani vsaka zloraba, če bi se rumena karta za premog izgubila. Na rumene karte za premog, ki ne bodo podpisane s črnilom, se ne bode oddajal premog.

lj Meso na rumene izkaznice C. Stranke z rumenimi izkaznicami, zaznamovanimi s črko C, prejmejo meso v torek, dne 27., in v sredo, dne 28. t. m., popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določeno je ta-le red: v torek, dne 27. t. m., popoldne od pol dveh do dveh št. 1 do 200, od dveh do pol treh št. 201 do 400, od pol treh do treh št. 401 do 600, od treh do pol štirih št. 601 do 800, od pol štirih do štirih št. 801 do 100, od štirih do pol petih št. 1001 do 1200, in od pol petih do petih št. 1201 do 1400. V sredo, dne 28. t. m., popoldne od pol dveh do dveh št. 1401 do 1600, od dveh do pol treh št. 1601 do 1800, od pol treh do treh številka 1801 do 2000, od treh do pol štirih št. 2001 do 2200, od pol štirih do štirih številka 2201 do 2400, od štirih do pol petih št. 2400 do 2600, od pol petih do petih št. 2601 do 2800. Ena oseba dobi četrt kilograma, dve osebi po kilogramu, tri in štiri osebe tri četrt kilograma, pet in šest oseb 1 kg, sedem in osem oseb 1½ kg, več oseb 1½ kg. Kilogram stane 2 K.

lj Krompir za IV. okraj. Mestna aprovizacija bo oddajala krompir strankam IV. okraja v torek, dne 27. in v sredo, dne 28. t. m. iz svojega skladišča pri Mühleisnu na Dunajski cesti po sledečem redu: v torek, dne 27. t. m. od 8. do 9. ure dopoldne št. 1 do 150, od 9. do 10. št. 151 do 300, od 10. do 11. št. 301 do 450, popoldne od 2. do 3. št. 451 do 600, od 3. do 4. št. 601 do 750, od 4. do 5. št. 751 do 900. V sredo, dne 28. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 901 do 1050, od 9. do 10. št. 1051 do 1200, od 10. do 11. št. 1201 do 1350, popoldne od 2. do 3. št. 1351 do 1500, od 3. do 4. št. 1501 do 1650. Vsaka oseba dobi 5 kg, 1 kg stane 30 vin.

lj Kislo zelje na rdeče izkaznice brez A. Mestna aprovizacija bo oddajala v torek, dne 27. t. m. in v sredo, dne 28. t. m. pri Jakopiču na Mirju kislo zelje strankam z rdečimi izkaznicami brez A, po sledečem redu: v torek, dne 27. t. m. od 8. do 9. ure dopoldne št. 1 do 160, od 9. do 10. ure št. 161 do 320, od 10. do 11. ure št. 321 do 480, popoldne od 2. do 3. ure št. 481 do 640, od 3. do 4. ure št. 641 do 800, v sredo, dne 28. t. m. dopoldne od 8. do 9. ure št. 801 do 960, od 9. do 10. ure št. 961 do 1020. Vsaka oseba dobi 1 kilogram, kilogram stane 80 vinarjev.

lj Kislo zelje na rdeče in rumene izkaznice zaznamovane s črko A. Stranke z rdečimi in rumenimi izkaznicami zaznamovanimi s črko A dobi kislo zelje v sredo, dne 28. t. m. dopoldne od pol 10. do 11. ure pri Jakopiču na Mirju. Vsaka oseba dobi 1 kilogram. Kilogram stane 80 v.

Primorske novice.

— Vikar Jože Fon iz Zapoloka je pisal svojemu prijatelju sledeče pismo: »Predragi! Naj velja Tebi prvi pozdrav z ognjenih tal — če Te je Bog še ohranil. Do sedaj sva z materjo še živa in za silo zdrava. Kolikokrat sem mislil na Te in Tvoje mirne kraje in prosil Boga, da bi Te še kdaj videl! Naznani — prosim Te — mojim sorodnikom v Cerknem (Franc Šturm, begunc iz Volč), da smo še tu ostali. Pozdravlja jih vse srčno z mamo. Pozdravi iskreno Tvoje dobre Leskovečane, moje nekdanje Novočane, Davčarje, gosp. dekana v Cerknem, g. Kendo, tovariša na Trati... vse znanec! — Najlepši pozdrav pa Tebi od zvestega Ti Jožeta.«

p Poštna urada Nabrežina in Gračč. Dne 24. novebra t. l. sta bila zopet odprta poštna urada Nabrežina in Gračč in sicer za sedaj samo za pisemskopoštni promet v številni službeno in zasebno rekomandacijo.

Pogrebane družine z Goriškega.

Ivan Uršič pri c. kr. domobranskem pešpolku št. 27, 10. stotnija, vojna pošta, poizveduje po svoji družini Uršič, stanujoča v Kobaridu št. 44. — Družina Frančiškina iz Bilj naznanja, da se nahaja sedaj v Zagorju ob Savi št. 82 (Kranjsko). — Vojak Čevdek Angelj iz Volčje drage-Vrtobja išče svojo mater Frančiško Čevdek, ki je ob evakuaciji popolnoma izgubila njeno sled. Obvestilo: K. k. Rek. Abt. f. Invalide, Wien, XII. 82. — Franc Podgornik, deželna bolnišnica II. oddelek v Ljubljani, išče naslov Antona Mrak, begunca iz Vrat 48, p. Čepovan. — Rezi Jansek Ivanšek, Dobovo 60, Sp. Štajersko, išče svojo teto Elizabeto Matelič, ki je stanovala na Livku 108. — Perič Anton, Rekonvalescentenhof Tünnitz, Gasthof Püchl a. d. Traisen, N. O., išče svojo ženo Terezijo Perič, doma iz Brestovice št. 70. — Katarina Kolenc, Steinklamm, Bar. Nr. 64, išče družino Podgornik po domače Podsmernom, in svojo 12 letno hčerko Rozalijo Kolenc. — Družina Šavletova iz Dola št. 16 in Šušterj iz Počepovne št. 41 (Čepovan) pri Gorici, se sedaj nahajata na Viru št. 24, št. 24 pri Zatičini na Dolenjskem. Tukaj je tudi go-go beguncev iz Lokvi in Grgarja. — Ana in Marija Tomšič, stanujoči v Gorici, ulica Barzelini št. 10, iščeta svojega očeta Valentina Tomšiča iz Solkana, ul. sv. Maura. — Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani. — Fikfak Ciril, doma iz Podasabotina št. 22 na Goriškem, sedaj stanujoč v Skrljevem št. 31, p. Dolenje, poizveduje po družini Notburge Bevič iz Podasabotina in po družini Katarine Fikfak, doma iz Pevme pri Gorici.

Gospodarske beleške.

VII. vojno posojilo. Pri Kranjski deželni banki v Ljubljani, oficijelnem subskripcijskem mestu, so med drugimi nadalje podpisali vojno posojilo sledeči: Cerkljeva družina v Ljubljani K 200.000, dr. I. Šusteršič, deželni glavar v Ljubljani 10.000 kron; c. kr. kmetijska družba kranjska K 25.000; Franc Hajrihar K 10.000; občina Gorje K 10.000; Mestna občina Lož 2000 kron; občina Hotedrišica K 3000; neimenuvani župni urad na Notranjskem 6000 kron; Jakob Jan K 3500; Martin Potočnik K 2000; Neža Širaj K 1000; Terezija Širaj K 1000; Ožbolt Jakobič K 1000; Ivana Novak K 1000; Anton Mehle K 1000; Marija Olup K 1000; I. M. K 1000; občina Sv. Ana pri Trzinu K 300; Marija Trebec 300 kron; Antonija Cimperman K 50; Katarina Kmet K 200; Ivan Mehle K 100. — Za nadaljnj prijava se priporoča Kranjska deželna banka v Ljubljani.

— Pri c. kr. priv. splošni prometni banki podružnici v Ljubljani so podpisali VII. avstr. vojno posojilo med drugimi tudi: g. dr. Adolf Kaiser, c. kr. drž. pravnik, c. in kr. nadporočnik avditor 5000 K, z prejšnjimi skupaj 30.000 K; g. Jul. Elbert, veletržec, Ljubljana, 10.000 K; g. Ernestina pl. Račič, dvor. svetnika vd., 20.000 kron; tvrdka I. C. Mayer, Ljublj. 100.000 kron; tvrdka Brüder Lechner, Gradec, 100.000 K; gosp. Josip Urbanc, Ljubljana, 10.000 K; gosp. Franc Urbanc, Ljubljana, 10.000 K; g. Ghino baron Tacco, Kamnik, 2000 K; g. Karol Heinz, Ljubljana, 1000 K.

Izvršna vojna jed. Za napravo iste priporočila »Westböhmscher Grenzbote« naslednje navodilo. — Mesno karto namoči v jajčni karti in jo opeci v karti za maslo in za mast. Poleg tega skuhaj krompirjevo in zelenjadno karto ter prideni tudi karto za moko. Za po kosilu pripravi kavino karto in prideni tudi karto za mleko. Razvajenci v tem navadno raztopijo tudi sladkorno karto. Po jedi se je umiti s karto za milo, z nakazilom pa se je mogoče dobro obrisati. — Pametno in dobro je to navodilo. Potemtakem je s tem vsakega pomanjkanja konec. Samo, ako je gori priporočeno kosilo tudi dobro prebavno? O rednosti se znanstveniki še niso izjavili. Dobro je tudi, da potnikom v vlakih teh potrebščin ne konfiscirajo, ako bi jih bili na deželi nakupili za dober denar. Kdor si jih nabavi v večji množini, tudi ne potrebuje transportnega dovoljenja, dokler se ne ustanovi kaka centrala ne recimo: centrala za promet z nakazilnimi kartami.

Draginja na Andleškem. »Labour Gazette« priobčuje podatke o podražitvi posameznih živil na Andleškem od leta 1914. do danes. Po teh podatkih so se podražila živila povprečno za 97,2 % in sicer govedina za 111—147%, jagnje za 80—133%, špeh za 110%, ribe za 156%, moka za 52%, kruh za 55%, čr. za 84% sladkor za 190%, mleko za 78% surovo maslo za 99%, sir za 91%, 66%, jajca za 160% in krom.

Varenje piva se tozadevne ministrske naredbe c. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1098. 1099. 1100. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1110. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1118. 1119. 1120. 1121. 1122. 1123. 1124. 1125. 1126. 1127. 1128. 1129. 1130. 1131. 1132. 1133. 1134. 1135. 1136. 1137. 1138. 1139. 1140. 1141. 1142. 1143. 1144. 1145. 1146. 1147. 1148. 1149. 1150. 1151. 1152. 1153. 1154. 1155. 1156. 1157. 1158. 1159. 1160. 1161. 1162. 1163. 1164. 1165. 1166. 1167. 1168. 1169. 1170. 1171. 1172. 1173. 1174. 1175. 1176. 1177. 1178. 1179. 1180. 1181. 1182. 1183. 1184. 1185. 1186. 1187. 1188. 1189. 1190. 1191. 1192. 1193. 1194. 1195. 1196. 1197. 1198. 1199. 1200. 1201. 1202. 1203. 1204. 1205. 1206. 1207. 1208. 1209. 1210. 1211. 1212. 1213. 1214. 1215. 1216. 1217. 1218. 1219. 1220. 1221. 1222. 1223. 1224. 1225. 1226. 1227. 1228. 1229. 1230. 1231. 1232. 1233. 1234. 1235. 1236. 1237. 1238. 1239. 1240. 1241. 1242. 1243. 1244. 1245. 1246. 1247. 1248. 1249. 1250. 1251. 1252. 1253. 1254. 1255. 1256. 1257. 1258. 1259. 1260. 1261. 1262. 1263. 1264. 1265. 1266. 1267. 1268. 1269. 1270. 1271. 1272. 1273. 1274. 1275. 1276. 1277. 1278. 1279. 1280. 1281. 1282. 1283. 1284. 1285. 1286. 1287. 1288. 1289. 1290. 1291. 1292. 1293. 1294. 1295. 1296. 1297. 1298. 1299. 1300. 1301. 1302. 1303. 1304. 1305. 1306. 1307. 1308. 1309. 1310. 1311. 1312. 1313. 1314. 1315. 1316. 1317. 1318. 1319. 1320. 1321. 1322. 1323. 1324. 1325. 1326. 1327. 1328. 1329. 1330. 1331. 1332. 1333. 1334. 1335. 1336. 1337. 1338. 1339. 1340. 1341. 1342. 1343. 1344. 1345. 1346. 1347. 1348. 1349. 1350. 1351. 1352. 1353. 1354. 1355. 1356. 1357. 1358. 1359. 1360. 1361. 1362. 1363. 1364. 1365. 1366. 1367. 1368. 1369. 1370. 1371. 1372. 1373. 1374. 1375. 1376. 1377. 1378. 1379. 1380. 1381. 1382. 1383. 1384. 1385. 1386. 1387. 1388. 1389. 1390. 1391. 1392. 1393. 1394. 1395. 1396. 1397. 1398. 1399. 1400. 1401. 1402. 1403. 1404. 1405. 1406. 1407. 1408. 1409. 1410. 1411. 1412. 1413. 1414. 1415. 1416. 1417. 1418. 1419. 1420. 1421. 1422. 1423. 1424. 1425. 1426. 1427. 1428. 1429. 1430. 1431. 1432. 1433. 1434. 1435. 1436. 1437. 1438. 1439. 1440. 1441. 1442. 1443. 1444. 1445. 1446. 1447. 1448. 1449. 1450. 1451. 1452. 1453. 1454. 1455. 1456. 1457. 1458. 1459. 1460. 1461. 1462. 1463. 1464. 1465. 1466. 1467. 1468. 1469. 1470. 1471. 1472. 1473. 1474. 1475. 1476. 1477. 1478. 1479. 1480. 1481. 1482. 1483. 1484. 1485. 1486. 1487. 1488. 1489. 1490. 1491. 1492. 1493. 1494. 1495. 1496. 1497. 1498. 1499. 1500. 1501. 1502. 1503. 1504. 1505. 1506. 1507. 1508. 1509. 1510. 1511. 1512. 1513. 1514. 1515. 1516. 1517. 1518. 1519. 1520. 1521. 1522. 1523. 1524. 1525. 1526. 1527. 1528. 1529. 1530. 1531. 1532. 1533. 1534. 1535. 1536. 1537. 1538. 1539. 1540. 1541. 1542. 1543. 1544. 1545. 1546. 1547. 1548. 1549. 1550. 1551. 1552. 1553. 1554. 1555. 1556. 1557. 1558. 1559. 1560. 1561. 1562. 1563. 1564. 1565. 1566. 1567. 1568. 1569. 1570. 1571. 1572. 1573. 1574. 1575. 1576. 1577. 1578. 1579. 1580. 1581. 1582. 1583. 1584. 1585. 1586. 1587. 1588. 1589. 1590. 1591. 1592. 1593. 1594. 1595. 1596. 1597. 1598. 1599. 1600. 1601. 1602. 1603. 1604. 1605. 1606. 1607. 1608. 1609. 1610. 1611. 1612. 1613. 1614. 1615. 1616. 1617. 1618. 1619. 1620. 1621. 1622. 1623. 1624. 1625. 1626. 1627. 1628. 1629. 1630. 1631. 1632. 1633. 1634. 1635. 1636. 1637. 1638. 1639. 1640. 1641. 1642. 1643. 1644. 1645. 1646. 1647. 1648. 1649. 1650. 1651. 1652. 1653. 1654. 1655. 1656. 1657. 1658. 1659. 1660. 1661. 1662. 1663. 1664. 1665. 1666. 1667. 1668. 1669. 1670. 1671. 1672. 1673. 1674. 1675. 1676. 1677. 1678. 1679. 1680. 1681. 1682. 1683. 1684. 1685. 1686. 1687. 1688. 1689. 1690. 1691. 1692. 1693. 1694. 1695. 1696. 1697. 1698. 1699. 1700. 1701. 1702. 1703. 1704. 1705. 1706. 1707. 1708. 1709. 1710. 1711. 1712. 1713. 1714. 1715. 1716. 1717. 1718. 1719. 1720. 1721. 1722. 1723. 1724. 1725. 1726. 1727. 1728. 1729. 1730. 1731. 1732. 1733. 1734. 1735. 1736. 1737. 1738. 1739. 1740. 1741. 1742. 1743. 1744. 1745. 1746. 1747. 1748. 1749. 1750. 1751. 1752. 1753. 1754. 1755. 1756. 1757. 1758. 1759. 1760. 1761. 1762. 1763. 1764. 1765. 1766. 1767. 1768. 1769. 1770. 1771. 1772. 1773. 1774. 1775. 1776. 1777. 1778. 1779. 1780. 1781. 1782. 1783. 1784. 1785. 1786. 1787. 1788. 1789. 1790. 1791. 1792. 1793. 1794. 1795. 1796. 1797. 1798. 1799. 1800. 1801. 1802. 1803. 1804. 1805. 1806. 1807. 1808. 1809. 1810. 1811. 1812. 1813. 1814. 1815. 1816. 1817. 1818. 1819. 1820. 1821. 1822. 1823. 1824. 1825. 1826. 1827. 1828. 1829. 1830. 1831. 1832. 1833. 1834. 1835. 1836. 1837. 1838. 1839. 1840. 1841. 1842. 1843. 1844. 1845. 1846. 1847. 1848. 1849. 1850. 1851. 1852. 1853. 1854. 1855. 1856. 1857. 1858. 1859. 1860. 1861. 1862. 1863. 1864. 1865. 1866. 1867. 1868. 1869. 1870. 1871. 1872. 1873. 1874. 1875. 1876. 1877. 1878. 1879. 1880. 1881

Do sedaj je aprovizacija dala semintja bolnikom, starčkom in doječim materam male količine bele moka. Sedaj to ne bo več mogoče, ker moka ni. Že v četrtek je moralo oditi 500 takih strank praznih rok z mestnega magistrata.

Pritožbe se čujejo, da peki splošno prodajajo kruh po 40 vin. hleb. Res je, da je aprovizacija prosila deželno vladu za zvišanje cene kruhu, vendar cene do danes še niso potrjene. Zato morajo vse pekarne prodajati kruh po 38 vin. hleb, in mora vsak hleb tehtati 70 dkg. Stranke naj ovadijo vsakega peka, ki bi prekoračil ceno.

Najbolj žalostno poglavje mestne aprovizacije ostane navzlic vsem drugim mizerijam vendarle vprašanje glede preskrbe z mlekom. Do sedaj je mestna aprovizacija še prejela nekaj litrov mleka na dan, dočim se je zadnje dneve še to ustavilo. Mlekarska zveza, ki je zavezana dobavljati mestni aprovizaciji mleko, oddaja odslej vse svoje pičle zaloge le v vojaške bolnice. K mestni aprovizaciji prihajajo dan na dan matere, ki jokajo in prosijo, da bi se dalo vsaj njihovim dojenčkom mleka. Aprovizacija jim ne more pomagati navzlic vsem prizadevanjem in trudu, da bi dobila mleko. Vsi rekvizični odloki c. kr. deželne vlade ostajajo na papirju, ker zopet ni potrebne energije, ki bi vse to tudi izvršila, kar je zaukazano. Otroci hirajo in umirajo in nihče se ne zmeni za obupne klice mater.

S špehom se bo preskrbelo mestno prebivalstvo v doseganju izmeri k večjemu do februarja. Takrat bo Ljubljana zopet brez vsake maščobe. Aprovizacija naprosi c. kr. deželno vladu, da preskrbi po novem letu mestni aprovizaciji uvoz masti izven dežele.

Praščev-špeharjev mestna aprovizacija letos ne bo mogla oddajati mestnemu prebivalstvu kot lansko leto. Špeh se mora enakomerno razdeliti vsem, in je vsled pomanjkanja praščev nemogoče, presrbeti posameznike za daljšo dobo s špehom. Pričakovati je pa pomladi tudi veliko pomanjkanje mesa, zato je v interesu prebivalstva, da se po možnosti prekrbi z mesom. Mestna aprovizacija se je odločila, da bo oddajala cele (ali polovico) pršutnike. Kdor reflektira na tako blago, se naj zgleda v aprovizacijskem uradu na Poljanski cesti 13. I. n.

Organom, ki nadzorujejo dovoz živil, so bila podana posebna navodila. Odslej se ne sme na kolodvorih in v železniških vozovih zaplenjevati živil, kdor jih ima s seboj za svojo lastno potrebo do 10 kg. Vsakdo si sme torej na deželi kupiti do 10 kg živil, katerih mu ne sme nihče vzeti. Organom je nadalje tudi naročeno, da morajo pri nadzorovanju sicer točno, vendar pa dostojno postopati.

Vso letošnjo vinsko letino na Dolenjskem bo vojaška uprava zasegla in odpade tretjina rekviriranega vina za civilni konsum. Določene bodo posebne maksimalne cene. Za civilni konsum bo poslovala v Ljubljani centrala, ki bo imela nalogo, da uredi promet z vinom.

legnubil se je ženski obesek

z dvema slikama od Hradeckega vasi do Zgornje Šiške. Pošteni najditelj naj ga odda proti dobri nagradi na državni policiji. 3064

Iščem stanovanje

obstoječe iz 2 sob, kuhinje, jedilne šrambe in drvarnice, če mogoče blizu frančiškanske cerkve ali pa pri električni železnici, za takoj ali za 1. januar. Ponudbe prosim hotel „Union“ pri vratarju.

Oddajo se

veliki prostori

v sredi mesta, pripravljeni za vinotoč, izkuh ali podobno. Naslov pri upravnistvu „Slovenca“ pod števil. 3041.

Gospica z izvrstnimi letnimi spričevali, išče službo kot točilna ali kavarniška

blagajničarka

3030

tudi kot hotelska uradnica ali plačilna markerka. Ponudbe pod „Blagajničarka“ na upravnistvo „Slovenca“.

Sprejme se

oskrbnik

za večje posestvo na Koroškem. Ponudbe pod „Oskrbnik“ št. 3043 na upravo.

Pozabljen je bil v sredo 21. t. m. pri večernem dolenskem vlaku damski ml. Pošten najditelj naj ga pošlje gosp. dr. Jenkovi, St. Vid pri Zatični.

Sprejmeta se

3042

mesarski pomočnik

in učenec. Košenlina, mesar i. t. d. Ljubljana, Kolodvorska ulica števil. 6.

Na prodaj sta dve

KOBILI

kostanjeve barve, visoki 168 cm, stari po 6 let; plemo ogrsko. Lep par in sposobni za vsako porabo, za kočijo, poljska dela, sploh za vsako vožnjo zanesljivi. Naslov pove upravnistvo Slovenca pod števil. 3038.

Delavce in delavke

sprejme takoj v službo strojilna tovarna Samea & Co v Ljubljani, Metelkova ulica 4. Zglaševanje od 4—5 popoldne.

V našem se vzame takoj v bližini Dunajske ceste suho

skladišče

(šupa ali hlev) za shranjevanje praznih zabojev. Ponudbe na FR. DERENDA, Dunajska cesta 20. 3002

Tvrdba
F. ČUDEN
v Ljubljani,
Prešernova ul. št. 1.
Priporoča še svojo
veliko zalogo ur, zlatnine in srebrnine. Kupuje
staro zlato in srebro
in vzame po visokih cenah v zameno.
Naznanja, da cenikov za leto 1918 ne more razpošiljati, ker istega blaga po vzorcih ni. Izvolite se osebno ogledati in potrebno preskrbeti, kolikor časa še zaloga traja.

Državni poduradnik, 32 let star, vsečne zunanosti in zdrav, s par tisoč kronami, išče v svrhu ženitve dekle ali vdovo s posestvom. Sicer je pa glavni pogoj zdravje in značaj. Posredovanje se ne odklanja. Dopisi s sliko in naslovom naj se pošljejo pod »Tajnosti zamčenca 3014« na upravo Slovenca.

Pisalni stroj

z vidno pisavo se želi kupiti. Naznanilo sistema in cene na JOS. PUKL, CELJE, SEILERGASSE 2.

PES

francoski bully, ki sliši na ime „Bomy“, se je 22. t. m. izgubil. Pasja znamka št. 262. Kdor ga bo našel, pripelje naj ga v Štritarjevo ulico št. 7 II. nadstropje, proti primerni nagradi.

Zanesljiv žagar in krepak učenec

za žagarsko obrt s prosto hrano in stanovanjem, ter plačilom po dogovoru, dobila trajno delo pri Mihaelu Terbovc, Radeče pri Zidanem mostu.

Stavbni polir

potem

zidarji, tesarji in delavci

se sprejmejo proti dobri plači v trajno delo. Hrana je preskrbljena. Stanovanje prosto. — Pismene ponudbe je nasloviti na stavbenika

V. SCAGNETTI, Ljubljana, Selenburgova ulica 6. Istotam se lahko tudi osebno priglasi. 2993

Delavce

sprejme tvrdka Franc Stupica v Ljubljani.

Tvrdba TONI JAGER

predtiskarja in trgovina ročnih del Ljubljana, Židovska ulica 5, naznanja, da ostane trgovina vsled pomanjkanja kuriva in razsvetljave do zopetnega zaprtja. Za izročitev naznanila naročenih del bode trgovina do vštete 1. decembra t. l. od 10. ure popoldne do 1. ure popoldne odprta.

Nakup orehov

iz kranjske in štajerske dežele ima vsled pooblastila zastopništva za sadno preskrbo in c. kr. urada za ljudsko prehrano „GEOS“ na Dunaju — edinole tvrdka: Iv. A. Hartmanna nasl., Ljubljana.

CENE, postavno-oblastvene, solidno najvišje in za brezhibno, zdravo, primarno blago stavljen. Za odposlatev se preskrbi uradno prevozno dovoljenje od oblasti za sadno preskrbo in c. kr. urada za ljudsko prehrano „GEOS“.

Orehi se smejo razpošiljati le z oblastveno označenim prevoznim dovoljenjem. 2994

V župnišče se sprejme v zdravem gorskem kraju

dekla

ki je zmožna poleg priprostega kuhanja samostojno voditi gospodarstvo in se razume na živino in svinjerejo. Nastopi se služba lahko takoj. Plača po dogovoru. Kje, pove iz prijaznosti upravnistvo pod št. 3022. Znamka za odgovor.

Zahvala.

Za obilne dokaze iskrenega sočutja ob smrti naše iskrenoljubljene nepozabne

Marije Marinko

izrekamo prečistit gg. patrom sv. Antona Padovanskega na Viču, gosposu prof. I. Mlakarju, dalje gg. profesorjem in součencem licejskim, ki so ranjko spremili k večnemu počitku, se najtopleje zahvaljujemo.

Hvala vsem darovalcem vencev, cvetic in vsem ostalim udeležnikom žalnega spreveda, ter onim ki so kakorkoli počastili spomin predrage pokojne.

Bog vračuj vsem stotero!

Rožna dolina 23. nov. 1917.

Globoko žalujoči redbina Križaj.

Zahvala.

Vsem, ki so spremili našo dobro soprogo oziroma mater in staro mater

Ano Hribar

na njenem zadnjem potu, izrekamo svojo najiskrenejšo zahvalo.

Bog povrni stotero vsem skupaj!

Ljubljana, 26. novembra 1917.

Globoko žalujoči ostali.

Zalostnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, znancom in prijateljem tužno vest, da se je naša iskrenoljubljena

Marija Nartnik

zasebnica

dne 24. novembra ob 5. uri popoldne po 40 letni mukepolni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, preselila k svojem ženinu v nebeške višave. Pogreb nam nepozabne rajke se je vršil v nedeljo 25. novembra iz hiše žalosti Linhartova ulica št. 6. na pokopališče k sv. Križu.

Drago pokojnico priporočamo v pobožno molitev in blag spomin.

Ljubljana, 26. novembra 1917.

Globoko žalujoči ostali.

Za Miklavža

priporoča vsake vrste parketjev, drugih daril in piškotov na debelo in drobno

Al. Ipavitz, Ljubljana Židovska ul. 4.

Št. 16.901.

3059

RAZGLAS.

Izvršujoč ukaz c. kr. deželnega predsednika za Kranjsko z dne 18. oktobra 1917, št. 29.547, o določitvi cen za potrošni sladkor, § 4. določa mestni magistrat sledeči maksimalni ceni za nadrobno prodajo rafiniranega potrošnega sladkorja á 1 kg, in sicer:

1.) za blago v originalnem zavitku K 1.56,

2.) za razvagan blago, t. j. za blago, katero ni več v originalnem zavitku, marveč ga prodajalec navaga, K 1.64.

Te cene veljajo od 1. novembra 1917 naprej, a se smejo zahtevati le za blago novega izvora, ki ima rdečo uradno nalepko; za staro blago z zeleno uradno nalepko veljajo dosedanje maksimalne cene.

Kdor bi prodajal staro blago po novih cenah, zapade strogi kazni. Vsi prodajalci sladkorja na drobno morajo predložiti razglas, ki ga je dobili v mestnem ekspeditu, razobesiti v prodajalni na vidnem kraju.

Mestni magistrat ljubljanski.

dne 19. novembra 1917.